

संघीयता, लोकतन्त्र, गणतन्त्र, समानुपातिक प्रतिनिधित्व, धर्मनिरपेक्षता, जातीय सद्भाव र व्यवसायिकताका लागि

गृह रक्षा साप्ताहिक

सुम्निमा

THE SUMNIMA NATIONAL WEEKLY

काठमाडौं महानगरद्वारा विभिन्न सहकारीमा तीव्र अनुगमन

काठमाडौं - संघीय यसै सिलसिलामा काठमाडौं
राजधानी काठमाडौं उपत्यकाबाटै महानगरपालिकाले चरम राजनीतिक
सहकारीमा जम्मा भएका रकम दबाव माझ विभिन्न २८ वटा
अपचलन र ठगी गर्ने सहकारीमा सहकारी संस्थाको अनुगमन गरेको
संलग्न जो कसैलाई पनि कानुनी छ। महानगर स्रोतका अनुसार चालु
दयारामा ल्याउने अभियानमा आर्थिक वर्षमा ४० वटा संस्थाको
काठमाडौं महानगरपालिका तीव्र अनुगमन गर्न लागेकोमा अहिलेसम्म
रुपमा परिचालित भएको छ। महानगरले २८ वटाको अनुगमन

गरिसकेको हो ।

यसरी महानगरले २८ वटा संस्था अनुगमन गर्दा २ वटा संस्थाको फाइल थप अनुसन्धानका लागि नेपाल प्रहरीको केन्द्रीय अनुसन्धान ब्यूरो (सीआईबी)मा पठाएको जनाएको छ । महानगरले अनुसन्धानका लागि कालिमाटीमा रहेको सुमेरु बचत तथा ऋण सहकारी संस्था र स्वचायर बचत तथा ऋण सहकारी संस्थाको फाइल सीआईबीमा पठाएको हो । ती दुवै सहकारीको कारोबार शंकास्पद देखिएपछि फाइल ब्यूरोमा पठाएको महानगरले जनाएको छ । राजनीतिक दलका नेताहरुको दबाव माफ्न पनि २८ वटा संस्थाको अनुगमन गरेको महानगरका अधिकारी बताउँछन् । अनुगमन टोलीका अनुसार दोलीलाई ठुलठुला नेताहरुले दबाव दिए पनि

प्रमुख शाह टसमस नभएकै कारण
अनुगमन सफल हुन सकेको
महानगरका एक कर्मचारीले बताए।
अहिलेसम्म पर्यटन व्यवसायी,
चिमाल वचत तथा ऋण सहकारी
संस्था, साईं स्वागत वचत तथा ऋण
सहकारी, अग्रिम बाँसवारी वचत
तथा ऋण सहकारी, आनन्दनगर
वचत तथा ऋण सहकारी संस्था,
यल्लुङ वचत तथा ऋण सहकारी
संस्था, श्रद्धा वसुरी वचत तथा
ऋण सहकारी संस्था, सुमेरु वचत
तथा ऋण सहकारी संस्था, महिला
शक्ति वचत तथा ऋण सहकारी,
रुरल डेभलपमेन्ट वचत तथा ऋण
सहकारी संस्थाको अनुगमन सकेको
सहो। यस्तै महानगरी बहुउद्देशीय
सहकारी संस्था, स्वायत्त वचत

बाँकी अन्तिम पातोमा

आवश्यक सतर्कता अपनाउन
अनुरोध गरेको छ । मौसमविद
महर्जनका अनुसार यस अधि
नेपालगञ्जमा यो वर्षको सबैभन्दा
बढी ४४.२ डिग्री र धनगढीमा
४४.९ डिग्री तापक्रम मापन भएको
थियो ।

तापक्रम बढ्ताले तातो हावा तथा तातो लहरवाट हुने सम्भावित असर पर्दा थकाई लाग्ने, कमजोरी हुने, बढी तिर्खा लाग्ने, टाउको दुख्ने, खुट्टा बार्ड्डिने, चक्कर आउने, बेहोस हुने मांसपेशी दुख्ने, बान्ता हुने जस्ता समस्या हुनाले सोबाट बच्नु पर्ने मौसमविद् महर्जनको सुझाव रहेको छ । “तातो हावा तथा लहरवाटबाट बच्न बढी गर्मीको समयमा घरभित्रै बा चिसो स्थानमा बस्ने, वाहिरी वातावरणमा बढी नजाने, घाममा

बाँकी अन्तिम पात्रो

बाँकी अन्तिम पातोमा

करणी गर्ने प्रहरी निरीक्षक शिवाकोटी पक्राउ

काठमाडौँ - रक्षक नै भक्षक
भनेभै बहालवाला प्रहरी
नेनेरीक्षक, इन्स्पेक्टर विदुर
शेर्वाकोटी जबरजस्ती करणीको
आरोपमा पक्राउ परेका छन् ।
प्रहरीद्वारा पक्राउ परेका प्रहरी
नेनेरीक्षक शिवाकोटीलाई ५ दिन
हेरासतमा राख्न जिल्ला अदालत
काठमाडौँले प्रहरीलाई अनुमति
दिएको छ । गत बुधवार साँझ
नागार्जुन नगरपालिकाबाट पक्राउ
परेका इन्स्पेक्टर शिवाकोटीलाई
५ दिनसम्म हिरासतमा
राखेर अनुसन्धान गर्न अदालतले
प्रहरीलाई अनुमति दिएको हो ।

जिल्ला प्रहरी परिसर, काठमाडौंले दिएको जानकारी अनुसार प्रहरी वृत्त, स्वयम्भुमा पीडित १२ वर्षीया किशोरीको तर्फबाट विहीन जाहेरी दर्ता भएको थियो । पीडित किशोरीले दिएको जाहेरीका आधारमा प्रहरीले थप अनुसन्धान गर्न अदालतबाट शिवाकोटीलाई ५ दिन हिरासतमा राख्न अनुमति पाएको हो । जवर्जस्ती करणीको आरोपी इन्स्पेक्टर शिवाकोटी उपत्यका अपराध अनुसन्धान कार्यालयमा कार्यरत छन् ।

બાંકી અન્તિમ પાતોમ

अख्तियारद्वारा निर्देशक चौधरी विरुद्ध मुद्दा दायर

काठमाडौँ	- नक्कली	शैक्षिक
प्रमाणपत्र	पेश गरेर	राष्ट्रिय
अनुसन्धान	विभागको	उप
अनुसन्धान	निर्देशक	पदमा
कार्यरत	हेमन्त चौधरी	विरुद्ध
अख्तियार	दुरुपयोग	अनुसन्धान
आयोगले	मुद्दा	दायर गरेको
छ ।	चौधरीले	इण्डियाको
विश्वविद्यालय,	बोधगयाबाट	
वि.ए.	निर्वाण	गरेको
नक्कली	शैक्षिक	योग्यताको
प्रमाणपत्र	पेश गरी	राष्ट्रिय
अनुसन्धान	विभागमा	अनुसन्धान

अधिकृतको वहुवा नियुक्ति लिख्यसर्पङ्गका माथिल्ला विभिन्न पदको लागि समेत सोही प्रमाणपत्र पेश गरी हाल राष्ट्रिय अनुसन्धान विभाग अन्तर्गत उप-अनुसन्धान निर्देशक पदमा रही ओहोदा लाभ र सुविधा प्राप्त गरेको पुष्टि भएको भनी अख्तियारले मुद्दा दायर गरेको जनाएको छ । अख्तियारले चौधरीको सो कार्यभ्रष्टाचार निवारण ऐन, २०५९ को दफा १६ को उपदफा (१)

बाँकी अन्तिम पातोमा

महासंघको निर्वाचन सम्पन्न गर्न माग

काठमाडौँ - श्रमजीवी
सञ्चारकर्मीहरुको साभार
संगठनको रुपमा क्रियाशील
नेपाल पत्रकार महासंघले सदस्यता
शुद्धीकरणको नाममा निर्वाचन
स्थगित भएको छ । यहाँ विषयमा
केन्द्रित रही सञ्चारकर्मी सम्बद्ध
विभिन्न संघसंगठनले सदस्यता
विवाद देखाएर पत्रकार महासंघले
निर्वाचनलाई अन्योलतर्फ धकेलेको
आरोप लगाउँदै आगामी असार
दोस्रो साता भित्र निर्वाचन सम्पन्न
गर्न माग गरेका छन् । यसरी माग
गर्ने संगठनहरुमा
प्रेस चौतारी नेपाल, प्रेस सेन्टर
नेपाल, समाजवादी प्रेस संगठन
जनपत्रकार संगठन, क्रान्तिकारी
प्रेस संगठन र प्रगतिशील पत्रकार
संघले संयुक्त विज्ञापित जारी

गर्वै महासंघको निर्वाचन समयमा सम्पन्न गरी वैधानिकता जोगाउन चार बुँदे मागसमेत पेस गरेका छन् । ती छ वटा संगठनहरूले निर्वाचन समयमा हुन सक्नुले पत्रकारहरूमा महासंघको मूल नेतृत्वको निर्णय क्षमता माथि प्रश्न उठाउनका साथै महासंघलाई अमूक संगठनको छायाँ संस्थामा परिणत गर्न चाहेको प्रमाणित भएको ठहर गरेका छन् । करिव डेढ वर्ष अघि सुर्खेत साधारणसभाबाट महासंघलाई वास्तविक पत्रकारको संस्थाको रूपमा विकास गर्ने उद्देश्यका साथ शुद्धीकरण समिति गठन गरी १५ बुँदे शुद्धीकरण मापदण्ड सार्वजनिक गरिएकोमा महासंघले आफ्नो कर्तव्य पूरा नगरेको कारण अहिलेको परि

पत्रकार महासंघ

भक्तपुरको साधारणसभा

काठमाडौँ - नेपाल पत्रकार महासंघ, भक्तपुर शाखाको अस्ति शनिबार सम्पन्न ९औँ अधिवेशन तथा साधारणसभाको अवसरमा वरिष्ठ पत्रकार माथवर सिंह थापा सहित ४ जना पत्रकारलाई सम्मान गरेको छ ।

सो कार्यक्रममा वरिष्ठ पत्रकार बस्नेतलाई ५ हजार नगद सहित वरिष्ठ पत्रकार सम्मान दिइएको थियो । यसैगरी राजधानी दैनिकका पत्रकार तथा पत्रकारिता अध्यापक पूर्णभक्त दुवालालाई नगद रु १५ हजार रुपैयाँ सहित स्व. भगवान, राजकुमार महर्जन स्मृति पुरस्कार प्रदान गरिएको थियो । यस्तै ५-५

बलदीप प्रभाश्वर चामलिङः_____

किरात सभ्यताले जन्माएको लिपि ब्राम्ही लिपि हो । ब्राम्ही लिपि हिन्दु-आर्यको लिपि होइन, नामकरण मात्र ब्राम्ही लिपि हो ।

यो लिपि त हिन्दु-आर्य
भारतीय उपमहाद्वीपमा आउनुभन्दा
पनि अगाडि नै प्रयोगमा थियो । यो
लिपिलाई अशोकले आफ्नो शिला
स्तम्भमा प्रयोग गरेका थिए ।

जम्स प्रिन्सप ;
यो लिपलाई धेरै समयसम्म
अध्ययन गर्न सकिएको थिएन ।
मुगल सम्राट अकबरले विभिन्न
विद्वान भिकाएर पढ्न लगाउँदा
पनि सम्भव भएन ।

पछि यो लिपिलाई इण्डियामा अंग्रेजको पालामा “जेम्स प्रिन्सेप (सन् १७९९-१८४०)” भन्ने पुरातत्वविद् विद्वान व्यक्तिले

पढ्न सफल भयो र यो महाद्वीपको
इतिहासको ढोका खोल्‍यो ।

यो लिपिलाई ब्राह्मी नामकरण
यो लिपि पढ्न सकिएपछि
बाहुनहरूले यस लिपिको नाम
ब्राह्मी लिपि राखे । हचुवाको भरमा

मत-मतान्तर

ब्रह्माले सृष्टि गरेको लिपि भनेर
यसलाई हिन्दु अपनत्व गरे ।

यदि यो लिपि हिन्दु-आर्यको हुन्थ्यो भने सर्वज्ञान भएको दावी गर्ने पण्डितहरूले किन पढ्न सकेनन् ? लिपि पढ्ने परम्परा किन टुट्यो ? यो लिपिलाई किन अरूले पहिचिन्नु पर्यो ?

हिन्दू-आर्य   लामो   समय

लिपिविहीन थिए !
हिन्दु-आर्यहरू भारतीय

उपमहाद्वीपमा आएपछि पनि

हजारों वर्षसम्म लेखन
जानेका थिएनन् भन्ने विद्वानहरूले
भनिरहेका छन् । त्यही भएर
उनीहरूको वेद तथा धर्म
शास्त्रलाई श्रुति (सन्तै आएको) र
ब्राँकी तैसो पातोमा

बॉकी तेस्राँ पातोमा

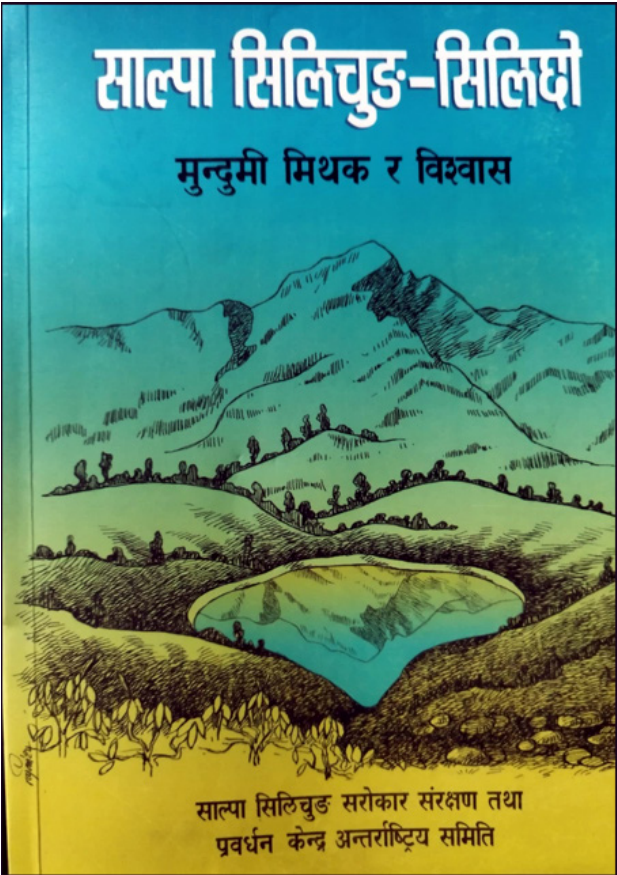

किरात राई समुदाय

शालिकराम राई

पृष्ठभूमि :
नेपाल बहुजातीय, बहुभाषिक, बहुसांस्कृतिक तथा भौगोलिक रूपमा विविधताले भरिएको सार्वभौमसत्ता सम्पन्न मुलुक हो । यहाँ १४२ जातजाति बसोबास गर्छन् भने १२४ भाषा बोलिन्छन् । किरात राई समुदाय नेपालको आदिमबासीको रूपमा परिचित छन् । यस समुदाय भित्र विभिन्न २६ वटा भाषाहरू बोल्दछन् । भाषिक दृष्टिकोणले कुलुङ, चाम्लिङ, वाम्बुले, बान्तावा, पुमा, थुलुङ, कोयी, साम्पाङ, बायुङ, जेरो/जेरुङ, नाछिरिङ, खालिङ, दुमी, पुमा, दुङ्माली, मेवाहाङ, याम्फू, लोहोरुङ, आठपहरिया, छिलिङ, छिन्ताङ, फाङ्गदुवाली, मुगाली, लुङ्गिम, तिलुङ र देवास गरी जम्मा २६ भाषिक उपसमूहहरू छन् । उनीहरूको कुल जनसंख्या ६ लाख ४१ हजार ४९० रहेको छ (राष्ट्रिय जनगणना, २०७८) । राईहरूको मूल थातथलो पूर्वी नेपालको पहाडी जिल्लाहरू सोलुखुम्बु, ओखलढुङ्गा, खोटाङ, भोजपुर, धनकुटा, इलाम, तेह्रथुम, ताप्लेजुङ तथा तराईका जिल्लाहरू मकवानपुर आदि पर्दछन् । पछिल्लो समय तराईका विभिन्न जिल्ला, प्रमुख शहरका साथै अन्तर्राष्ट्रिय रूपमा इण्डिया, सिक्किम, दार्जिलिङ, कालेबुङ, बागडुका, हङकङ, बेलायत, अमेरिका, मलेसिया, अस्ट्रेलिया, कतार, कोरिया आदि देशमा राईहरू फैलिएर बसोबास गरिरहेका छन् ।

किरातहरूको आफ्नै मौलिक भाषा, धर्म, संस्कार, संस्कृति, लिपि, इतिहास, परम्परा, मूल्यमान्यता र मौखिक ज्ञान प्रणाली मुन्दुम प्रचलित रहेको छ । उनीहरू मुन्दुमलाई आफ्नो मूल सांस्कृतिक जीवनदर्शनको रूपमा लिने गर्छन् । जुन मौखिक रूपमा एक पुस्ताबाट अर्को पुस्तासम्म हस्तान्तरण गर्दै ल्याएका छन् । मुन्दुममा किरातीहरूको धार्मिक तथा सांस्कृतिक दृष्टिकोणले अति नै महत्वपूर्ण साल्या सिलिचुङ/सिलिछोको उल्लेख हुने गर्दछ । यस पवित्र स्थलको बारेमा थप अध्ययन तथा अनुसन्धान गर्ने एउटा बहत

परियोजना सहित अनुसन्धान कार्ययोजना तयार गरेर पहिलो चरणको कार्य योजना सम्पन्न गरिएको छ ।

अध्ययन विधि ;
साल्या सिलिचुङ/सिलिछो सम्बन्धी अध्ययन अनुसन्धानको बृहत् कार्ययोजना कार्यान्वयनका क्रममा प्रथम चरणमा कार्यशाला तथा गोष्ठीहरू गरिएको थियो । गोष्ठीभन्दा पहिला सम्भव भएसम्म सम्बन्धित भाषिक समुदायकै स्थलगत अनुसन्धाताहरू छनौट गरिएको थियो । त्यसपछि सम्पूर्ण अनुसन्धाताहरू सहभागी भएर अध्ययन-अनुसन्धानको विधि, चेकलिस्ट, प्रश्न निर्माण जस्ता आधारभूत कार्यहरू गरिएको थियो । स्थलगत अध्ययनका लागि आवश्यक प्राविधिक उपकरणहरू रेकर्डर, डायरीलगायत कुराहरू प्रबन्ध गरिएको थियो ।

एक, विषयवस्तु : स्थानीय स्रोत व्यक्तिहरूबाट साल्या सिलिचुङ-सिलिछो सम्बन्धी मुन्दुमी मिथक, मुन्दुम, सांस्कृतिक अभ्यास, सांस्कृतिक सामग्री, साल्यामा लाग्ने मेलाहरूको स्थलगत अवलोकन, लोकगीत, लोकविश्वास, मुन्दुमी वनस्पति, पशुपंक्षी-जनावर इत्यादि बारे

नाछिरिङ र थुलुङ, ओखलढुङ्गा जिल्लाका बायुङ, वाम्बुले र जेरुङ तथा मकवानपुर जिल्लाका देवासहरूलाई समेटिएको थियो ।

चार, स्थलगत अध्ययन र जिम्मेवारी : साल्या सिलिचुङ-सिलिछो सम्बन्धी अध्ययनका लागि निम्न अनुसार जिम्मेवारी विभाजन गरिएको थियो -भोगीराज चाम्लिङ (कोयी र साम्पाङ), चन्द्रकुमार राई 'हतुवाली' (लिङ्गिम, देवास, छिलिङ-फाङ्गदुवाली), डा. तारामणि राई-अर्जुन राई (आठपहरिया, छिन्ताङ, मुगाली), प्रविण पुमा राई (पुमा), चतुरभक्त राई (दुमी), कमलजंग राई (बान्तावा), आशोक याम्फू (याम्फू), शालिकराम राई (तिलुङ, चाम्लिङ रनेवाहाङ), भद्रगोल किराती (नाछिरिङ-सोलुखुम्बु क्षेत्र), आनन्द राई (कुलुङ-सोलुखुम्बु क्षेत्र), जीतमान राई (दुङ्माली), कुम्भराज राई (वाम्बुले), लोकबहादुर राई (बायुङ), जसिहव थुलुङ (थुलुङ), जंगबहादुर राई (खालिङ), तेजमाया राई (नाछिरिङ- खोटाङ क्षेत्र), दिवस राई (लोहोरुङ), शिवसुन्दर मेवाहाङ राई (मेवाहाङ), अजय अलझार कुलुङ (कुलुङ - भोजपुर क्षेत्र) । यहाँ स्मरणीय कुरा के भने थुलुङ राईहरूमा पहिलो चरणमा मुन्दुमी मिथक प्राप्त हुन नसकेको हुनाले दोस्रो चरणमा स्थानीय कविराज राईलाई जिम्मेवारी दिएर लोखिम क्षेत्र (सोलुखुम्बु) मा स्थलगत अध्ययन गर्दा साल्या सिलिचुङ-सिलिछो सम्बन्धी थोरै भए पनि मिथक र विश्वास प्राप्त भएको छ ।

पाँच, तथ्याङ्क: किरात राई समुदायभित्रका सबै भाषिक समुदायमा साल्या सिलिचुङ-सिलिछो सम्बन्धी मिथक र विश्वासहरू प्रचलित छ भन्ने प्राक्कल्पनाका आधारमा स्थलगत अध्ययन गरिएको भए पनि केही भाषिक समूह भित्र कतिपयमा लोप भइसकेको, कतिपय मिथक र विश्वास प्रणाली नै प्रचलनमा नरहेको देखिएको छ । यसपटकको अध्ययनमा साल्या-सिलिचुङ सम्बन्धी निम्न भाषिक समुदायमा मिथकहरू प्राप्त हुन सकेन -आठपहरिया,

सूचना

सडक हामी सबैको साझा सम्पत्ति हो । सडक निर्माणमा तपाईं हाम्रो ठूलो धनराशी खर्च भएको हुन्छ । त्यसैले यसको संरक्षण एवं सम्बर्द्धन गर्नु हामी सबैको दायित्व हो । निर्माण भैसकेको सडकका विभिन्न खण्डमा अनाधिकृत रुपमा सडक सिमा अतिक्रमण गरी घरटहरा निर्माण गर्ने, होडिङ्ग बोर्ड राख्ने, सडकमा सामाग्री थुपार्ने, सवारी साधन धुने-पखाल्ने, पार्किङ गर्ने, सडकको नाली पुरी बाटो बनाउने तथा नालीमा ढल मिसाउने एवं फोहरमैला फाल्नेजस्ता कार्यका कारण सडक संरचना, सवारी आवागमन तथा वरीपरिको वातावरणमा समेत प्रतिकुल असर पर्ने हुनाले उपरोक्त कुनै पनि क्रियाकलापहरु नगर्न नगराउन हुन सम्बन्धित सबैसँग यस डिभिजन सडक कार्यालय हार्दिक अनुरोध गर्दछ ।

डिभिजन प्रमुख

डिभिजन सडक कार्यालय काठमाडौं

सूचना

सडक हामी सबैको साझा सम्पत्ति हो । सडक निर्माणमा तपाईं हाम्रो ठूलो धनराशी खर्च भएको हुन्छ । त्यसैले यसको संरक्षण एवं सम्बर्द्धन गर्नु हामी सबैको दायित्व हो । निर्माण भैसकेको सडकका विभिन्न खण्डमा अनाधिकृत रुपमा सडक सिमा अतिक्रमण गरी घरटहरा निर्माण गर्ने, होडिङ्ग बोर्ड राख्ने, सडकमा सामाग्री थुपार्ने, सवारी साधन धुने-पखाल्ने, पार्किङ गर्ने, सडकको नाली पुरी बाटो बनाउने तथा नालीमा ढल मिसाउने एवं फोहरमैला फाल्नेजस्ता कार्यका कारण सडक संरचना, सवारी आवागमन तथा वरीपरिको वातावरणमा समेत प्रतिकुल असर पर्ने हुनाले उपरोक्त कुनै पनि क्रियाकलापहरु नगर्न नगराउन हुन सम्बन्धित सबैसँग यस डिभिजन सडक कार्यालय हार्दिक अनुरोध गर्दछ ।

डिभिजन प्रमुख

डिभिजन सडक कार्यालय कटुञ्जे, भक्तपुर

अर्थतन्त्र

अर्थतन्त्रको आकारमा वृद्धि, सयौं खर्ब लगानि

काठमाडौं - मुलुकको आगामी पाँच वर्ष भित्रको अर्थतन्त्रको आकार सोह्रौं पञ्चवर्षीय आवधिक योजना (आर्थिक वर्ष २०८१-८२ देखि २०८५-८६) ले रु एक सय तीन खर्ब हाराहारी पुर्‍याउन करिब रु एक सय १२ खर्ब लगानी आवश्यक पर्ने देखाएको छ । मुलुकको चालु आव २०८०-८१ मा कुल गार्हस्थ्य उत्पादन (जिडिपी) उपभोक्ता मूल्यमा रु ५७ खर्ब पाँच अर्ब पुग्ने अनुमान गरिएको देखाएको छ । त्यसै अनुसार सोह्रौं पञ्चवर्षीय आवधिक योजनाले राखेको लक्ष्यअनुरूपको वृद्धिदर हासिल भई अर्थतन्त्र विस्तार हुँदा योजनाको अन्तिम वर्ष देशको जिडिपीको आकार एक सय खर्ब नाघ्ने जनाइएको छ ।

पाँच वर्षपछि अर्थात् आव २०८५-८६ मा जिडिपीको आकार गत आव २०७९-८० को मूल्यमा रु ८० खर्ब १९ अर्ब ७६ करोड र प्रचलित मूल्यमा रु एक सय तीन खर्ब सात अर्ब ३२ करोड पुग्ने अनुमान छ । यसरी देशको पाँच वर्षभित्र अर्थतन्त्रको आकार एक सय खर्ब नाघ्ने सरकारी लक्ष्य भेटाइउन जिडिपीको आकारभन्दा ठूलो लगानी आवश्यक पर्नेछ । देशमा “सोह्रौं योजना अवधिमा आधारभूत मूल्यमा औसत सात दशमलव एक प्रतिशतको आर्थिक वृद्धिदरको लक्ष्य हासिल गर्न कुल स्थिर पुँजी लगानी आव २०८०-८१ को मूल्यमा रु ९४ खर्ब ८२ अर्ब ६६ करोड आवश्यक पर्ने अनुमान सौह्रौं योजनामा उल्लेख छ । पूर्ण लगानीलाई प्रचलित मूल्यमा परिणत गर्दा योजना अवधिमा कुल रु एक सय ११ खर्ब ८४ अर्ब २३ करोड आवश्यक पर्ने अनुमान गरिएको छ ।चालु आवको मूल्यमा आधारित लगानीको अवस्था हेर्दा आगामी पाँच वर्षमा कृषि क्षेत्रमा रु छ खर्ब ६८ अर्ब २५ करोड र गैरकृषि क्षेत्रमा रु ८८ खर्ब १४ अर्ब ४१ करोड लगानी हुने अनुमान छ । सो योजनाको प्रक्षेपित आर्थिक वृद्धि हासिल गर्न समष्टिगत आर्थिक स्थायित्व कायम गर्दै सरकारी, निजी र सहकारी क्षेत्रको लगानी परिचालन गर्ने लक्ष्य सरकारले राखेको छ । योजना कार्यान्वयन अवधिमा हुने कुल लगानी मध्ये सार्वजनिक क्षेत्रबाट रु २८ खर्ब ६३ अर्ब ७६ करोड, निजी क्षेत्रबाट रु ६३ खर्ब ७२ अर्ब ३५ करोड र सहकारी तथा सामुदायिक क्षेत्रबाट रु दुई खर्ब ४६ अर्ब ५५ करोड लगानी हुने अनुमान गरिएको छ । यो चालु आव २०८०-८१ को मूल्यमा आधारित लगानी हो । प्रचलित मूल्यमा भने यस्तो लगानी सार्वजनिक क्षेत्रबाट रु ३३ खर्ब ७७ अर्ब ६४ करोड, निजी क्षेत्रबाट रु ७५ खर्ब १५ अर्ब ८० करोड र सहकारी क्षेत्रबाट रु दुई खर्ब ९० अर्ब ७९ करोड बराबर रहने अनुमान गरिएको छ । जस अनुरूप कुल लगानीमा सार्वजनिक क्षेत्रबाट हुने लगानी ३० दशमलव दुई, निजी क्षेत्रबाट हुने लगानी ६७ दशमलव दुई र सहकारी क्षेत्रबाट हुने लगानी दुई दशमलव छ प्रतिशत हुनेछ । आवधिक योजनाले राखेको आगामी पाँच वर्षको अनुमानित लगानीलाई सार्थक बनाउन सरकारी तथा सार्वजनिक संस्थान र निजी क्षेत्रबाट प्राप्त स्रोतहरू परिचालन गर्ने सोह्रौं योजनामा उल्लेख छ । यस्तै परम्परागत स्रोतहरूबाट मात्र आवश्यक लगानी पूर्ति गर्न अपर्याप्त हुने हुँदा नयाँ वैकल्पिक स्रोतहरूको समेत पहिचान गरिएर बमोजिम परिचालन गरिनका साथै परम्परागत स्रोतको रूपमा सरकारी राजस्व, वैदेशिक सहायता, सार्वजनिक ऋण, निजी क्षेत्रले गर्ने शेयर पुँजी तथा कर्जा लगानी रहनेछन् भने वैकल्पिक स्रोतका रूपमा प्रत्यक्ष वैदेशिक लगानी, सार्वजनिक-निजी साझेदारी, मिश्रित लगानी, आयोजना विकास ऋणपत्र, प्राकृतिक स्रोतको भण्डारबाट आय प्रवाह, हरित वित्त परिचालन, जलवायु वित्त, कार्बन कर र विभिन्न सार्वजनिक संस्थानका कोषमा रहेको स्रोत परिचालन हुने सोह्रौं योजनामा भनिएको छ । जसले आउदो पाँच वर्ष अवधिमा प्राथमिक क्षेत्रको मूल्य अभिवृद्धि रु १५ खर्ब १६ अर्ब ७३ करोड, द्वितीय क्षेत्रको रु १० खर्ब ८१ अर्ब ९६ करोड र तृतीय क्षेत्रको रु ४५ खर्ब तीन अर्ब नौ करोड तथा समग्र मूल्य अभिवृद्धि रु ७१ खर्ब एक अर्ब ७८ करोड पुग्ने अनुमान गरिएको छ । त्यस्तै, सोह्रौं योजना अवधिमा मुद्रास्फीति दर पाँचदेखि छ प्रतिशतको बीचमा कायम गर्ने लक्ष्य रहेको छ । त्यस अवधिमा उद्योग र सेवा क्षेत्रमा उच्च मूल्य अभिवृद्धिको कारण अर्थतन्त्रमा उल्लेखनीय संरचनात्मक परिवर्तन हुने अनुमान सहित सोह्रौं योजनाको अन्तिम वर्ष जिडिपीमा प्राथमिक क्षेत्रको योगदान २४ दशमलव छ प्रतिशतबाट २१ दशमलव चार प्रतिशतमा पर्ने अनुमान गरिएको छ । त्यस्तै, द्वितीय क्षेत्रको योगदान १२ दशमलव पाँच प्रतिशतबाट वृद्धि भई १५ दशमलव दुई प्रतिशत पुग्ने अनुमान छ । त्यस्तै सेवा क्षेत्रको योगदान पनि ६२ दशमलव नौ प्रतिशतबाट बढेर ६३ दशमलव चार प्रतिशत पुग्ने अनुमान छ । उक्त आधारबाट प्राथमिक क्षेत्रको तुलनामा द्वितीय क्षेत्रको विस्तार अघि बढेका हुने र कृषि क्षेत्रमा आश्रित श्रमशक्तिको ठूलो हिस्सा उद्योग र सेवा क्षेत्रमा स्थानान्तरण हुन सक्नेछ । यसैगरी सोह्रौं आवधिक योजनाले राखेअनुसारको आर्थिक वृद्धिदर कायम भई अर्थतन्त्र विस्तार हुँदा नेपालीहरूको प्रतिव्यक्ति आयमा अहिलेको तुलनामा उल्लेखनीय वृद्धि हुने बताइएको छ ।

अहिलेको जनसङ्ख्या वृद्धिदर सोह्रौं योजना अवधिमा कायम रहने अनुमानका आधारमा योजनाको अन्तिम वर्ष प्रतिव्यक्ति कुल गार्हस्थ्य उत्पादन रु तीन लाख ३१ हजार अर्थात् दुई हजार तीन सय १९ अमेरिकी डलर पुग्ने अनुमान गरिएको छ । यसैगरी आव २०८५ र ८६ मा वर्ष प्रतिव्यक्ति आय दुई हजार तीन सय ५१ डलर पुग्ने अनुमान छ । हाल प्रतिव्यक्ति राष्ट्रिय आय एक हजार चार सय ५६ डलर बराबर छ । सोह्रौं योजना अवधिमा अनावश्यक उपभोग कटौती गरी बचतलाई प्रोत्साहित गर्ने र कुल स्थिर पुँजी निर्माणमा उल्लेख्य बढोत्तरी गर्ने नीति सरकारको छ । आउदोआवधिक योजना कार्यान्वयनको अन्तिम वर्ष कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको अनुपातमा अन्तिम उपभोग खर्च र कुल गार्हस्थ्य वचत क्रमशः ९१ दशमलव पाँच प्रतिशत र आठ दशमलव दुई प्रतिशत रहने प्रक्षेपण रहेको छ । त्यस्तै कुल राष्ट्रिय वचत भने कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको ३९ प्रतिशत पुर्‍याउने लक्ष्य छ । यसैगरी, कुल स्थिर पुँजी निर्माण कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको २८ दशमलव छ प्रतिशत कायम हुने अनुमान छ । कुल स्थिर पुँजी निर्माणमा सरकारी क्षेत्रको ३० दशमलव दुई प्रतिशत र निजी तथा सहकारी क्षेत्रसमेतको हिस्सा ६९ दशमलव आठ प्रतिशत रहने अनुमान सहित आउदो पाँच वर्ष अवधिमा रु १२० खर्ब ६३ अर्ब ३२ करोड सरकारी खर्च हुने अनुमान रहेको छ । सो अनुमानित खर्च मध्ये रु ४५ खर्ब ७१ अर्ब ७९ करोड चालु खर्च, रु २७ खर्ब ७१ अर्ब चार करोड पुँजीगत खर्च, रु २२ खर्ब ५७ अर्ब ७५ करोड वित्तीय व्यवस्था र रु २४ खर्ब ६२ अर्ब ७४ करोड वित्त हस्तान्तरण अर्थात् प्रदेश र स्थानीय तहलाई दिइने अनुदानमा खर्च हुने अनुमान छ । यस पाँच वर्ष अवधिको सरकारी खर्च व्यहोर्ने प्रमुख स्रोतको रूपमा सङ्घीय राजस्वले रु ८४ खर्ब ६५ अर्ब १५ करोड योगदान गर्ने अनुमानका साथ तीन तहमा बाँडफाँट हुने राजस्वसमेत कुल रु ९५ खर्ब ३० अर्ब ६० करोड परिचालन हुने अनुमान गरिएको छ । सो योजना अवधिमा रु १७ खर्ब ५२ अर्ब ३० करोड वैदेशिक सहायता प्राप्त हुने अनुमान गरिएको छ । उक्त योजना अवधिको प्रक्षेपण अनुसार राजस्व तथा वैदेशिक सहायता परिचालन गर्दा न्यून हुने अनुमानित रकम रु १८ खर्ब ४२ अर्ब दुई करोड आन्तरिक ऋणबाट

सूचना

भाषा- लिपी, संस्कार-संस्कृति, धर्म-कर्म लगायतका विविध पक्ष बारे जानकारी लिन “मुन्धुम मासिक” खोजीखोजी पढौं !!

“मातृभाषाको उन्नति नगर्ने जातिको पतन र विनाश हुन धेरैबेर लाग्दैन ।”
- बाल गंगाधर तिलक

“नारी मात्र पुरुषको पत्नी होइनन्, उनी राजनीतिक नेता, कार्यकर्ता पनि हुन् ।”
- क्रुप्सकाया

सम्पादकीय

सरकारको निरन्तरताले मात्र राजनीति स्थायित्व सम्भव ?

मुलुकको राजनीती अवस्थालाई अस्थिरता तर्फ धकेल्ने भिन्न खाले प्रवृति मध्ये वर्तमानमा सहकारीको रकम ठगी प्रकरण पनि एक प्रमुख बनेको सर्वविदितै छ । हजारौ नागरिकबाट जम्मा भएको अबै रकम सहकारीको खातावालदेखि अन्य प्रयोजनार्थ सहकारी सञ्चालकहरूले अदृश्य र गैरकानुनी रूपमा रकम हिनामिना र ठगी गर्ने अभिष्टका साथ अपचलन प्रकरण सार्वजनिक भई छाड्यो । यसै परिवेशमा देशमा तत्कालीन नेपाली कांग्रेस सहितको गठबन्धन भत्किे वर्तमान गठजोड सरकार सञ्चालनमा आएको छ । यहाँ गठजोड सत्ता साफेदारी दल मध्ये नवउदयमान राष्ट्रिय स्वतन्त्र पार्टी, रास्वपासमेतको सरकारमा सहभागिता छ । त्यही रास्वपा कै कारण नयाँ बनेको सत्ता समीकरण पुनः टुट्न फुट्न सक्ने संकेतले देशको राजनीति अवस्था थप अस्थिरता तर्फ धकेलिन सक्ने तड्कारो रूपमा देखाएको अनिष्ट भने केही हदसम्म टरेको पाइएको छ । किनभने, सरकारमा सहभागी रास्वपाको सभापतिसमेत रहेका बहालवाला उपप्रधान तथा गृहमन्त्री स्वयं नै संलग्न रहेको केही सहकारी संस्थाबाट अबै रकम अपचलन गरेको आरोप लाउदै सडकदेखि सदनसम्म सहकारी पीडित र प्रमुख प्रतिपक्ष नेपाली कांग्रेसले जोडदार माग गर्दै आएको सबै सामु छलँग भएकै स्थिति हो । फलतः सङ्घीय संसद्मा प्रमुख प्रतिपक्षको सोही विषयलाई मुख्य मुद्दा बनाई संसदीय छानबिन समिति गठन गरी कानुनी दायरामा ल्याइ कारवाही गर्नुपर्ने र आरोपी गृहमन्त्रीलाई तत्काल पदच्युत गरिनु पर्ने माग सहित आवाज सर्वत्र गुन्जियो । त्यसै अनुरूप प्रमुख सत्ता घटक नेकपा एमाले र नेकपा माओवादी केन्द्रका शीर्ष नेता तथा सरकारमा सहभागीहरूले आत्मसात् गर्दै छानबिन समिति गठन गर्न बाध्य भएपछि मुलुकको राजनीति केही हदसम्म भए पनि स्थिरता तर्फ उन्मुख भएको आभास गरिएको हो । तथापि राजनीति स्थिरताले स्थायित्व पाउन सक्छ भन्ने सम्भावना सकसपूर्ण नै देखिन्छ । नकि, यहाँ नैतिक इमान्दारिताको खडेरी परि राखेको बेला आरोपी गृहमन्त्री बारे छानबिन समिति गम्भीर बन्दै अगाडि बढेको खण्डमा दोषी ठहरिए मन्त्रीपद स्वतः निलम्बनमा पर्नेछ । यता प्रधानमन्त्री तथा सत्ता घटक दलहरूसमेतले पदच्युत गर्न बाध्य हुनुपर्ने अवस्था आउछ । यस्तो अवस्थामा रास्वपा सत्ताबाट अलग हुने निश्चित छ किनकि, गृहमन्त्री लामिछाने सरकारबाट बहिर्गमन हुन साथ सरकारमा सहभागी अन्य पदाधिकारी, सदस्यको कुनै औचित्य नभएको करिबकरिब यस अधिका घटना क्रममै देखी सकिएको छ । यसर्थ पनि मुलुकमा पुनः राजनीति संकट याने अस्थिता उत्पन्न हुन सक्ने प्रबल सम्भावना छ । तर गृहमन्त्री लागिछानेले देश, आमनागरिक अनि आर्ोको विगतका प्रस्तुति प्रति ठोस रूपमा इमान्दारिता कार्यान्वयन गर्न विशेषगरी तत्कालीन समयमा टेलिभिजनको पर्दामा दिएका अभिव्यक्तिलाई गहन तवरले मनन गर्दै म बिना पनि सरकारमा रहेका पार्टीका अन्य सहकर्मीहरू मात्र रहेर भए पनि फरक नपर्ने मनसुवा सहित वर्तमान गठजोड सरकारलाई नै निरन्तरता दिनुपर्छ भन्ने मनोवृत्तिलाई निसंकोच प्राथमिकता दिएको खण्डमा मात्र राजनीति स्थायित्व सम्भव हुन सक्ला ! अन्यथा पुरातन व्यक्तिवादी सोच अनुसार म नै सर्वेसर्वा, म जति अरूको हैसियत छैन, म भन्दा अरू हुन्छ, मेरो प्रत्यक्ष सहभागिता अपरिहार्य जस्ता महत्वाकांक्षाले भनाइ अनि गराईको अन्तर सम्बन्ध टाढा धकेलिने निश्चित छ । यसले मुलुकको राजनीति अवस्था अस्थिर हुनका साथै आमनागरिकले गरेका अपेक्षामासमेत बादल लाग्ने पक्कापक्की छ । यस्तो अस्थिर राजनीति अवस्थाले विकास, समृद्धि, सुशासन लगायतका सवाल केवल आश्वासन अनि भाषणमा मात्र सीमित हुने यथार्थता पुष्टि हुनेछ ।

नेपाल आर्मी, इण्डियन आर्मी, ब्रिटिस आर्मी, सिंगापुर प्रहरीलगायत विभिन्न शारीरिक फिटनेशको लागि हामीलाई सम्भन्नुहोस् ।

MASTER RAJESH RAI
Owner/Training Director

GURKHA FITNESS & EDUCATION CENTRE

Seti Badh Marga Deep-16, Pokhara

+ 977 - 61 - 442292, 442293
+ 977 9803370473

E-mail : rajrajesh56@yahoo.co.uk
www.facebook.com/gurkhatraining

निर्वाचन क्षेत्र फेर्दै, राजनीतिक दलका नेताहरु !

अनुसा थापा

जनताबाट चुनिएर आएका राजनीतिक दल र जनप्रतिनिधिहरु पाँच वर्षको बीचमा पुनः जनतामाझ जानुपर्छ । अधिल्लो पटक चुनाव जितेको बेला काम नगर्न नसकेपछि कतिपय राजनीतिक दलले अर्को पटकको चुनावमा क्षेत्र फर्छन् । त्यसको उदाहरण वर्तमान प्रधानमन्त्री पुष्पकमल दाहाल ‘प्रचण्ड’ पनि हुन् ।

२०६४ सालको निर्वाचनमा उनी दुई क्षेत्रबाट चुनाव लडेका थिए । उनी अत्याधिक मत ल्याएर दुवै क्षेत्रबाट निर्वाचित भए । २०७० सालको चुनावमा उनी धनुषा पुगे । त्यहाँबाट उनले चुनाव लडे । २०७४ को चुनावमा उनले चितवनबाट उम्मेदवारी दिए । २०७९ मा उनले गोरखाबाट चुनाव लडेका हुन् ।

२०६४ को चुनावमा काठमाडौँ क्षेत्र नम्बर १० बाट जितेका उनले २०७० मा हारे । उनले २०७० मा पनि दुई ठाउँबाटै उम्मेदवारी दिएका थिए । धनुषामा जिते, काठमाडौँ हारे । चुनाव जितेर आएको पाँच वर्षमा जनप्रतिनिधिले के-के गरे ? जनताको बारेमा कति आवाज उठाए ? के-के कानुन बनाए ? जनताले अध्ययन गरिरहेका हुन्छन् ।

वर्तमान सांसदले के गरिरहेका छन् ? यो पनि जनताले नियालिरहेका छन् । गत फागुन २१ देखि जेठ १५ गतेसम्म नेपाली कांग्रेसले सदन अवरोध गर्यो । सहकारीको छानबिन समिति बनाउनुपर्ने माग राख्दै कांग्रेसले सदन चल्न दिएन् । तर, नेकपा माओवादी केन्द्र, नेकपा एमाले, राष्ट्रिय स्वतन्त्र पार्टी छानबिन समिति बनाउन तयार भएनन् ।

वरु, पेलेर जान खोजे । कांग्रेसले बाहिरको अवस्था बुझिसकेको थियो । सहकारी सञ्चालकले लाखौँ बचतकर्तालाई ठगेको, सहकारीबाट लाखौँ पीडित भएकोबारे कांग्रेसका सांसद जानकारी दिए । बचतकर्ताको पीडा सदनमा उठाएर छानबिन समिति गठन गर्न सके अर्को निर्वाचनमा ‘हिरो’ हुने सोचेर कांग्रेस अगाडि

बढ्यो । तर, सत्तापक्ष छानबिन समिति बनाउन तयार भएन् । तीन महिना सदन अवरोध भयो । सदनबाट एउटा पनि कानुन पारित भएन् । यद्यपि, सांसदहरूले तलबभत्ता र अन्य सेवासुविधा लिइरहे । चाहे त्यो सत्तापक्ष होस् या विपक्ष । सभामुखदेखि सांसद र कार्यरत कर्मचारीले काम नगरी तलब खाए ।

माओवादी, एमाले, रास्वपा शुरुमा समिति गठन गर्न तयार भएनन् । सदन चलाउन उनीहरूले पहल नै गरेनन् । उनीहरू समिति नबनाउने अडान कसिरहे । जब बजेट सदनमा प्रस्तुत गर्ने बेला भयो, त्यसपछि मात्रै सत्तापक्षका दलहरू तातिए । कुरा यति मात्रै हो कि पहिल्यै समिति गठन गरिदिएको भए, जनताले तिरैको कर ‘वालुवामा पानी’ त बन्दैन्थ्यो ।

ऐनकानुन पनि बन्थ्यो । सहकारी पीडितको आँखामा माओवादी, एमाले र रास्वपा नङ्गिसकेको छ । अब आउने चुनावमा सहकारी पीडितले यी पार्टीलाई भोट दिँदैनन् । आफ्नै पार्टीको कार्यकर्ता भएपनि भोटको अपेक्षा नगर्दापनि हुन्छ । अहिले राजनीतिक दलभन्दा बढी काठमाडौँ महानगरपालिकाका मेयर बालेन्द्र साह चर्चामा छन् ।

उनले जुन हिसाबमा काम गरिरहेका छन्, त्यो एकदमै तारिफयोग्य छ । सबैसँग भिडेर उनले जनताको पक्षमा काम गरिरहेका छन् । आफूलाई जसले जेसुकै भनोस्, उनलाई मतलब छैन । उनलाई बस् जनताले दिएको जिम्मेवारी पूरा गर्नुछ । स्वतन्त्रबाट आएका उनलाई सबै दलले मिलेर पेल्न खोजेका छन् ।

तर, देशभरका जनता उनको पक्षमा उभिएका छन् । महानगरले न्यूरोडमा फुटपाथ बढाउन खोजेको थियो । अरूले काम गरेको देख्न नसक्ने एमालेले त्यसको विरोधमा आफ्नो कार्यकर्ता सडकमा उतार्यो । फुटपाथ सबैको लागि हो । चाहे त्यो न्यूरोडबासी होस् या अन्य जिल्लाबासी ।

पर्यटक हिँड्ने पनि फुटपाथबाटै हो । एमालेका भोलेहरूले आफ्ना कार्यकर्ता उतारेर न्यूरोडबासीको नाम लिइरहेका छन् । फुटपाथ

बनाएपछि भोलि पार्किङ राखेर खान नपाउने डर एमालेलाई छ । तर, जनता भने फुटपाथ विस्तारको पक्षमा छन् । फुटपाथ साँघुरो हुँदा महिलालाई सबैभन्दा धेरै समस्या भएको छ ।

ठोक्किदै, कूल्चिदै, ठेल्दै हिँड्नुपर्ने बाध्यता छ । फुटपाथ सानो हुँदा अधिकांश बीच सडकबाट हिँड्छन् । यस्तो समस्या हुँदाहुँदै पनि फुटपाथ विस्तार गर्नुहुँदैन भनेर बुरुकबुरुक उफिरहन्छन् । सिँधै भोलि हाम्रो कमाउने भाँडो सकिन्छ भने भइहाल्यो नि । जनताको आवश्यकताअनुसार काम गर्ने हो ।

न्यूरोडमा हिँड्ने न्यूरोडबासी मात्रै होइनन् । मुलुककै प्रमुख व्यापारिक केन्द्र न्यूरोडमा सामान खरिद गर्न आउने प्रायः बाहिरका जनता हुन् । उनीहरू नै गएनन् भने के व्यापार गर्नु ? अनि न्यूरोड हाम्रो मात्र सडक हो भन्न त मिलेन् । त्यहाँ सर्वसाधारणले हैरानी खेपिरहेका छन् ।

स्वदेशीले मात्र विदेशीले पनि दुःख पाइरहेका छन् । तर, आफ्नो दिमाग चलाउन नसक्ने पार्टीका भोलेहरूलाई के भन्ने ? सदनमा समेत न्यूरोडको विषय चर्किरहेको छ । स्थानीय सरकारले गर्न लागेको काममा संघीय सरकार बाधा बन्न नहुने अधिकांश सांसदको भनाइ छ ।

काम गर्नेको पक्षमा सधैं जनता उभिरहन्छन् । भक्तपुर निर्वाचन क्षेत्र नम्बर २ मा कहिले कांग्रेस त कहिले नेमकिपा जित्थ्यो । एमालेले सो क्षेत्रमा कहिले चुनाव जितेकै थिएन् । २०७४ सालको निर्वाचनमा एमालेले जित्यो । महेश बस्नेत आए । बालेनले निर्वाचन भएर आएपछि फुटपाथमा भएको पार्किङ्ग हटाउन थालेका थिए ।

यता, उनले अण्डरग्राउण्डमा सञ्चालित पसल पनि हटाउन शुरु गरेका थिए । महेशले बालेनलाई ‘आफ्नो घर भत्काउन आइजा’ भनेर चुनौती दिए । उनले १ देखि १० सम्म लड्ने भनेका थिए । त्यसको जवाफ महेशलाई मँहगो पर्‍यो । जनताले चुनाव हराएर महेशलाई नराम्ररी थप्पड हाने ।

फुटपाथ विस्तारको विरोध गर्ने एमाले मात्रै हो । एमाले अध्यक्ष केपी शर्मा ओली, एमाले नेता तथा वर्तमान भौतिक

पूर्वाधार तथा यातायातमन्त्री रघुवीर महासेठ, पूर्वमेयर विद्यासुन्दर शाक्य र २२ नम्बर वडाका वडाध्यक्ष चिनीकाजी महर्जनले फुटपाथ विस्तार गर्न दिएनन् ।

यसको जवाफ तिनले २०८४ को चुनावमा पाउनेछन् । स्थानीय होस् कि प्रतिनिधि तथा प्रदेश सभाको निर्वाचन एमालेले ठूलो क्षति व्यहोर्नुपर्छ । जनता मुख चलाउने भन्दार्पनि हात चलाउनेको पक्षमा उभिन्छन् । केपीको निर्देशनमा रघुवीरले छिनका छिन न्यूरोड पिच गराइदिए । त्यसो त काठमाडौँमा यत्रा खाल्डाखुल्डी छन् । वर्षौँदेखि बाटो निर्माण हुन सकेको छैन । त्यहाँ पिच गरेको भए हुन्थ्यो नि । केपीले न्यूरोड सडक पुर्न आफ्नो गोजीबाट पैसा हालेको होइन । जनताले तिरैको कर हो । त्यो पैसा खाल्डाखुल्डीमा लगेर हालिएको भए करोडौँ जनतालाई सहज हुन्थ्यो ।

तर, महानगरले गरेको काम रोकेर हतारहतार पिच गरियो । जनता मरोस्, तिनलाई पैसा चाहिएको छ । भोलिका दिनमा पार्किङ्ग राखेर खाऊँला भन्ने केपी, रघुवीर, विद्यासुन्दर र चिनीकाजीको दाउ छ । जनताले बालेनलाई प्रधानमन्त्री बनाउनुपर्नेसम्मको आवाज उठाइसकेका छन् ।

काम गर्नेको यति ‘हाईहाई’ हुँदो रहेछ भन्ने बालेनबाट पुष्टि भयो । मेयर काठमाडौँको तर मन जितेको देशभरको जनताको । नेताहरु जनताभन्दा पनि आफू भुँडी भर्नमा व्यस्त भए । जसका कारण राजनीतिक दलहरू सिद्धिदै गएको छ । केपीको कारण एमाले, प्रचण्डको कारण माओवादी र रवि लामिछानेको कारण रास्वपा सिद्धियो ।

न्यूरोड क्षेत्रमा अहिले फुटपाथ बढाउन सकिएन् भने त्यहाँ सयौँ वर्षसम्म फुटपाथ बढ्दैन् । किन कि बालेनजस्तो आँटिलो मेयर अब काठमाडौँले पाउँदैन । अब महानगर फुटपाथ बनाउनबाट पछाडि हट्नुहुँदैन । जनताको हितमा काम गर्ने कि पार्टीको ? न्यूरोड आउने नेपाली मात्र होइन, विदेशीलाई पनि सोध, सबैले फुटपाथ बनाउनुपर्छ नै भन्छन् । -भक्तपुर

पाठक मन्थन

व्यवसायिक प्रदर्शन गर्दै आएको सुम्निमा

श्री सम्पादकज्यू, त्यस सुम्निमा राष्ट्रिय साप्ताहिक अखबार एउटा सही पत्रकारिताको मूल्यमान्यताका साथ विशुद्ध व्यवसायिक धर्म पालना गर्ने छाप्रा माध्यम भएको अनुभूति गरिरहेका छौं । यस्ता कर्मले पत्रकारिताको धर्मलाई शिरोपर गर्दै निर्भिक, निडर अनि निश्पक्ष रूपमा समाचार, लेख, विश्लेषणका अतिरिक्त उत्पीडित र शोषित वर्गको पक्षमा पनि निरन्तर लागि रहेको आभास विगत ११ वर्ष यतादेखि हामीले अनुभूति गरिरहेका छौं । यस्ता कार्य स्वरूप अन्य अखबारले पनि व्यवसायिक धर्म निर्वाह गरिरहेको भनाई सार्वजनिक गर्दै आए पनि त्यो यथार्थपरक नभएको हामीले प्रत्यक्ष-परोक्ष बुझ्दै, हेर्दै आएका छौं । त्यसले गर्दा पनि व्यावसायिकताको कुरा मिथ्या र अपत्यारिलो भएको तथ्य स्वतः अनुभूत गर्न सकिन्छ । यिनै सत्य-तथ्यता विच व्यवसायिक धर्म निर्वाह गर्दै आएको सुम्निमा राष्ट्रिय साप्ताहिक अखबार भने, बोल्ने भन्दा पनि यथार्थ र ठोस रूपमा कार्यसम्पादन गरेरै आफ्नो व्यवसायिक कर्तव्य पूरा गर्दै आएको छ, भन्दा दुई मत हुन्छ भन्ने हाम्रो ठम्याइ रहेको छ, त्यो सुम्निमा राष्ट्रिय साप्ताहिक अखबारको मुख्य उपलब्धि हो, यसका लागि पुनः साधुवाद !!

- कमलजंग राजवंशी - भद्रपुर - ५, भ्फापा, खड्गजित चौधरी - कञ्चनपुर, सप्तरी, घनस्याम, खाँदवारी -९, संखुवासभा, देवेन्द्र गुरुङ - रुम्जाटार,ओखलढुंगा, राजन दर्लामी मगर -बुटवल, रूपन्देही ।

नियमित प्रकाशन भइरहोस् !

श्री सम्पादकज्यू, हामीले करिब पाँच वर्ष यतादेखि नियमित रूपमा सुम्निमा राष्ट्रिय साप्ताहिक पत्रिका पढ्न र मुहार पुस्तिका सामाजिक संजालमासमेत हेर्ने अवसर प्रशस्तै पाएका छौं । यी सबका लागि सुम्निमा राष्ट्रिय सप्ताहिक पत्रिकाको विशेषगरी सम्पादन समूहका साथै व्यवस्थापन पक्षलाई मुरीमुरी साधुवाद दिन चाहन्छौं । हामीले सुम्निमा राष्ट्रिय साप्ताहिक पत्रिकालाई पाँच वर्षको अवधिमा अति नै नजिक तथा प्रिय ठानेका छौं । यसरी हामीले निकट रूपमा मन पराउनुमा सुम्निमा राष्ट्रिय साप्ताहिक पत्रिका स्वयम्को मेहनत, परिश्रम एवम् पठनीय सामाग्रीहरु कै कारण भएको महसुस गरेका छौं । अतः यिनै सत्य-तथ्यलाई अध्ययन, मनन गरी देशकै असहाय, अशक्त, अपाङ्ग, महिला, बालबालिका वृद्धवृद्धासमेतको पक्षमा वकालत गरिरहेको महसुस गरेका छौं । त्यसरी नै आगामी दिनमा यस्तै सामग्रीलाई प्राथमिकता दिई प्रकाशन कार्य नियमित हुन सकोस् भन्ने पूर्ण शुभेच्छा व्यक्त गर्न चाहन्छौं ।

- आशा कुलुङ -महाकुलुङ -५, सोलुखुम्बु, करिष्मा लिम्बू - राजारानी, धनकुटा, गणेश कुमारी घलान -हेटौडा -९, मकवानपुर, जयन्ती मगर - आँबुखैरनी, तनहुँ, लक्ष्मी शाक्य -धरान -१२, सुनसरी ।

रोजगारी नभएपछि लाखौं नेपाली युवा विदेश पलायन !

रूषा थापा

केही समययता आत्महत्या, हत्या गर्नेहरु बढ्दो छन् । धारिलो हतियार प्रयोग गरी, विष सेवन गरेर वा पेट्रोल छर्किएर आतमहत्या हत्या गर्ने गरेको पाइन्छ । हालसालै काठमाडौंको चावहिलस्थित एक व्यक्तिले मादक पदार्थ सेवन गरी आफुसहित श्रीमती र तीन छोरीमाथि पेट्रोल खन्याएर आगो लगाए । उनीहरुको अवस्था गम्भीर छ। यो त उदाहरण मात्रै हो । अहिले देशभर यस्ता घटना दिनहुँ भइरहेका हुन्छन् । सरकार न मदिरा बेचबिखनमा रोक लगाउँछ न पेट्रोल, डिजेल बोटलमा बिक्रीवितरणमा प्रतिबन्ध लगाउँछ । यता, विष पनि जथाभावी किनबेचमा रोक लगाउँदैन सरकार । सरकारलाई केही मतलब छैन, जनताले आत्महत्या, हत्या गरेपनि । कुनै पनि घटना घटेपनि त्यो किन घट्यो भनेर गहिरो अनुसन्धान गर्नुपर्ने हुन्छ ।

यदि मात्र होइन आगामी दिनमा त्यस्ता घटना हुन नदिन सम्बन्धित निकायले आवश्यक कदम चाल्नुपर्छ । तर, यहाँ त घटना घटेपछि पनि कसैलाई केही मतलब हुँदैन । पेट्रोल पम्प व्यवसायीहरु आफु कमाउनका निम्ति जथाभावी पेट्रोल बेच्छन् । र, पैसा असुल्छन् । अनि त्यो पेट्रोल खन्याएर कतिपय मानिसले आत्महत्या गर्ने गरेका छन् ।

एकातिर व्यवसायी कमाउने, अर्कोतिर सरकार पनि छाडा छोडिदिने । आफ्नो देशको नागरिकको रक्षा गर्नु सरकारको दायित्व हो । विडम्बना, यहाँ त सरकार नै आफ्ना नागरिकलाई मार्न तुहिएको छ । सरकार भन्छ, मदिरा सेवन गर्नु । तर, सरकार आफैँ देशभित्र मदिरा ल्याउन दिएर कर असुल्छ । र, जनताको ज्यान लिन्छ ।

पछिल्लो समय आत्महत्या र हत्या गर्नेहरु हवात्तै बढेका छन् । यो बढ्नुको कारण के हो ? भनेर सरकार वा सम्बन्धित निकाय अध्ययन गर्दैन । सामाजिक सञ्जालका कारण श्रीमान-श्रीमतीबीच उत्पन्न शंकावा विवादले पनि यस्ता घटना निम्त्याइरहेको छ । आर्थिक अभाव, बेरोजगारी र गरिबीले आत्महत्या, हत्या निम्त्याएको छ । अहिले कतिपयले बैंक तथा वित्तिय संस्था वा व्यक्तिबाट लिएको ऋण तिर्न नसक्दा पनि आत्महत्या गरिरहेका छन् ।

सहकारी, लघुवित्त, फाइनान्सले पैसा खाइदिएपछि पनि कतिपयले आफूसँगै आफ्नो परिवार पनि नाश गरिरहेका छन् । यता, लगानी डुबेपश्चात् सहन नसकेर पनि कतिपयले आत्महत्या गरेका छन् । दिनहुँ दुई दर्जनभन्दा बढीले आत्महत्या गर्ने गरेका छन् । आत्महत्याको प्रयास गर्दा गम्भीर घाइते भएर कोही अस्पतालको बेडमा छटपटी रहेका छन् । तर, सरकारलाई केहीमतलब छैन ।

सबैभन्दा शक्तिशाली अन्तरिक्ष स्टारशिपको

काठमाडौँ - चन्द्रमा-मंगल मिशनका लागि निर्मित विश्वको सबैभन्दा शक्तिशाली अन्तरिक्ष स्टारशिपको चौथो परीक्षण सफल भएको छ । टेक्सासबाट लन्च गरिएको यस स्टारशिपलाई अन्तरिक्षमा लिएर यसलाई पृथ्वीमा फिर्ता ल्याइयो र हिन्द महासागरमा सफल अवतरण गराइएको थियो ।

यस पटकको परीक्षणको मुख्य लक्ष्य पृथ्वीको वायुमण्डलमा प्रवेश गर्दा स्टारशिप बाँच्न सक्छ कि सक्दैन भनेर हेर्नु थियो । स्टारशिप बनाउने कम्पनी स्पेसएक्सले सोसल मिडिया प्लेटफर्म एक्समा पानीमा सफल ल्यान्डिङ भएको जानकारी दिएको थियो । यो परीक्षण पछि, कम्पनीका मालिक एलन मस्कले धेरै प्रयासपछि स्टारशिपले समुद्रमा सामान्य अवतरण गर्नु ऐतिहासिक उपलब्धि भएको बताएका छन् ।

मस्कको कम्पनी स्पेसएक्सले यो रकेट

जनता मरेको कुखुराको चल्ला मरे बराबर पनि भएको छैन, सरकारलाई । मुलुकमा रोजगारी नभएपछि लाखौं नेपाली युवा विदेशिएका छन् । कतिपय बाटोमा मागेर खाइरहेको देखिन्छ, त कतिपयले आत्महत्याको बाटो रोजिरहेका छन् । २०४२ सालमा माओवादीले जनयुद्ध सुरु गर्दा मदिरा बेचबिखन गर्नेलाई कारवाही गर्थ्यो ।

यस्ता पदार्थ सेवन गर्नेलाई समेत कारवाही गर्थ्यो । त्यस्तै, तास खेल्नेलाई तास नै खान लगाउँथ्यो । ऋण लिएकाहरुलाई आफ्नो कार्यकर्ता बनाउँथ्यो । र, भनिन्थ्यो कि हाम्रो सरकार आएपछि सबै ऋण मिनाहा हुन्छ । अहिले मीटरब्याजमा ऋण लिने र दिने यत्तिकै छन् । बजारमा एक लाखको मासिक पाँच हजारदेखि ३० हजार ब्याजमा पैसा लगानी गरेको वा ऋण लिएको सुनिन्छ ।

यता, एक करोडको धितो राखेर २५-३० लाख कर्जा दिने । तीन महिनादेखि एक वर्षका समय दिएर ऋण चुक्ता नतिरेर ३० लाखमा एक करोडको धितो पचाइदिने । अर्को कुरा कतिपयले साँवाब्याज बुझाउँछु भन्दा पनि धितो नदिने । अहिले व्यक्तिदेखि बैंक तथा वित्तिय संस्थाहरुले यसरी नै सर्वसाधारण लुट्दै आएका छन् । बैंकले पनि दुई करोडको धितो भएमा एक करोड कर्जा दिने त्यसबापत पनि दश लाख त घुसै खाने ।

अनि सेवा शुल्क ३ प्रतिशत, ब्याज भन्नेबेला १८ प्रतिशत भनेर ७५ प्रतिशत असुल्ने र तीन किस्ता नतिर्नेवित्तिकै दुई करोडको धितो ९० लाखमा खाईदिने । अहिले बैंकहरु भन्छन्, ‘केही पनि ऋण लिन आएन । पैसा मात्र थुप्रियो ।’ बैंक चोर, ठग हो भनेर थाहा पाएपछि को जान्छ ऋण लिन ? बैंककै कारण कतिपयले आत्महत्या, हत्या गरेका छन् ।

आफ्नो वंश नै नाश गरेका छन् । अनि बैंकका कारण सर्वसाधारण वा ऋणीको यस्तो हालत भएको थाहा पाएपछि कोही जानाजानी डुब्न ऋण लिन जान्छन् त ? बैंकका सञ्चालकहरु ऋण लिन कोही नआएको मिडियामा दावी गर्छन् । तर, बैंकमा ऋण माग्न गएका अधिकांश व्यक्ति बैंकका कर्मचारी, सञ्चालकले पैसा छैन भन्दै फिर्ता पठाएको बताउँछन् । पैसा नभएपनि भएको दावी बैंकहरुले गरिरहेका छन् । किनकि पैसा छैन भन्यो भने त बैंक डुब्न लाग्यो भनेर बचतकर्ताले आफ्नो रकम निकाल्छन् नि त । बुढोपाका भन्ये, ‘मान्छेको देखाउने र चपाउने दाँत फरकफरक हुन्छ ।’ हिजो सर्वहारा वर्गको नेता हुँ भन्दै जनयुद्धको कमाण्डर गर्ने पुष्पकमल दाहाल प्रचण्ड अहिले हातमा लाखौंको घडी लगाउँछन् ।

उनले हातमा लगाएको घडीको मूल्य ७८ लाख रहेको बताइन्छ । उनले घडी मात्र यत्रो महंगो लगाउँछन् भने सम्पत्ति कति होला

 ? उनले कति पैसा विदेशी बैंकमा थुपारेका होलान् ? अहिले प्रचण्ड आफैँ प्रधानमन्त्री छन् । यहिबेला आम सर्वसाधारण गरिबी, बेरोजगारीका कारण आत्महत्या गरिरहेका छन् ।

हिजो जनयुद्ध सुरु गर्दा जनतालाई विभिन्न सपना देखाए । १७ हजार नेपालीले उनकै कारण ज्यान गुमाए । तर, अहिले ती जनताले के पाए ? प्रचण्डले आफ्नो र आफ्नो सन्ततिका लागि त पुग्ने सम्पत्ति जोडे । सर्वसाधारण जनतालाई भने अहिले पनि विहान बेलुकाकै छाक टार्न धौधौ मर्ने गरेको छ । केही महिनाअघि राजधानीमा एक ट्याक्सी चालकले आत्महत्या गरे ।

कोठा भाडा तिर्न नसकेर छोराछोर िसहित ट्याक्सीमा बस्दै आएका ती चालकले छोरालाई समेत आत्महत्या गर्नु भनी पठाएका थिए । आत्महत्याको प्रयास गर्दागर्दै छोराको उद्धार गरियो । तर, बाबुले भने आत्महत्या गरे । यो त उदाहरण मात्र हो । अहिले खान नपाएर वा गरिबीका कारण मानिसले आफूसँगै आफ्नो वंश नाश गरिरहेका छन् ।

यता, सरकारले देशै धितो राखेर विदेशीसँग २७ खर्ब ऋण लिइसकेको छ । प्रत्येक नेपालीको टाउकोमा लाखौँ विदेशी ऋण छ । अहिले जनताले तिरेको करले सरकारी खर्ब समेत धान्दैन । अब सरकारले विदेशीको ऋण कसरी तिर्छ ? ऋण नतिरे विदेशीले देशै कब्जा गर्ने छ, अनि त्यो बेला सरकार के गर्छ ? आम सर्वसाधारणले राज्यलाई कर तिर्न छोडिसकेका छन् ।

जनता आफैँ खाना नपाउने अवस्थामा पुगेका छन् । अनि कसले तिर्छ राज्यलाई कर ? केही दिनअघि प्रधानमन्त्रीसहित मन्त्रीहरुको सम्पत्ति विवरण सार्वजनिक गरियो । उनीहरुको सम्पत्ति हेर्दा निकै धेरै देखिन्छ । अझै यो सम्पत्ति त उनीहरुको कुल सम्पत्तिमध्ये आधा पनि नहुन सक्छ । किनकि अधिकांशले आफ्नो आफन्तको नाममा सम्पत्ति राखेका छन् । विदेशी बैंकमा पैसा थुपारेका छन् । अहिले बाटोमा हिँड्दा यत्तिकै माग्दै मान्छेहरु भेटिन्छन् । मिगौला पीडितहरु घरघरमा आइपुग्छन् । अहिले पनि राष्ट्रपति, प्रधानमन्त्री, मन्त्रीहरुले तलबभत्ता, सेवासुविधा उपभोग गरिरहेका छन् । कर्मचारीहरु पनि तलबभत्ता थापिरहेका छन् । सेवासुविधा उपभोग गरिरहेका छन् । कसैलाई पनि देश र जनताको चिन्ता छैन । आफ्नो भुँडी भर्नमै सबै व्यस्त छन् ।

जनताबाट चुनिएर आएका जनप्रतिनिधिहरु नै तलबभत्ता र सेवासुविधा लिइरहेका ढ्ग्न । नेता र कर्मचारीलाई जति भएपनि नपुग्ने अनि सर्वसाधारण जनता चाँहि खान नपाएर पासो लगाउने ! फेरि यीनीहरुको विरोधमा न जनता सडकमा उत्रिन्छन् न सञ्चारकर्मी कलम चलाउँछन् । भक्तपुर

चौथो परीक्षण सफल

यो प्रक्षेपण महत्त्वपूर्ण छ किनभने यो स्पेसशिपले मात्र मानिसलाई अन्तरग्रहीय बनाउनेछ । अर्थात् यसको सहयोगमा पहिलो पटक पृथ्वीबाहेक अन्य ग्रहमा मानवले पाइला टेक्नेछ । मस्कले सन् २०२९ सम्ममा मंगल ग्रहमा मानिस पठाउन र त्यहाँ उपनिवेश स्थापना गर्ने महत्वकांक्षी योजना अन्तर्गत यो परिक्षण गरिरहेका छन् । अन्तरिक्ष यानले एक घण्टाभन्दा कम समयमै मानिसलाई संसारको जुनसुकै कुनासम्म पुर्‍याउन पनि सक्षम हुनेछ ।

मंगल ग्रहमा उपनिवेश स्थापना गर्नुपर्ने आवश्यकतावारे मस्क भन्छन्, 'पृथ्वीमा जीवन समाप्त हुने घटनाले मानवताको अन्त्य निम्त्याउन सक्छ, तर यदि हामीले मंगल ग्रहमा आफ्नो आधार बनायौं भने मानवता त्यहाँ बाँच्न सक्छ ।'

लाखौँ वर्ष पहिले डायनासोरको पनि जीवन समाप्त हुने घटनाका कारण पृथ्वीमा मृत्यु भएको थियो । यसैबीच, प्रोफेसर स्टीफन हकिङले पनि २०१७ मा भनेका थिए कि यदि मानिस बाँच्न चाहन्छ भने १०० वर्षभित्र विस्तार गर्नुपर्नेछ ।

यो मिसन सफल हुनको लागि यो पनि महत्त्वपूर्ण छ किनभने स्टारशिप स्पेसक्राफ्ट नासाको आर्टेमिस कार्यक्रमको हिस्सा हो । यसबाट मानिस ५ दशकपछि चन्द्रमामा फर्किनेछन् । स्टारशिपले चन्द्रमाको मिशनको अन्तिम चरण पूरा गर्नेछ । अन्तरिक्ष यानमार्फत अन्तरिक्ष यात्रीहरुलाई चन्द्रमाको कक्षमा लैजाने र चन्द्रमामा पनि अवतरण गर्नेछ ।

- एजेन्सीको सहयोगमा

भाषा–साहित्य

कोयी भाषा

हैन चाम होद खा ? - ; 'dg sɪʈɒl /fɔɔ

उमु लम्दु

तुम ड आतोमु

सत्तोसी होबचेम खाआ

उमु धो धो धोपियो भन्नु

हदाम हेए पारो चाम

आहोद मिखाम साचा ल हाचाम

कुलु पापा खाचा ल

भाचाम बुलु चाम आहोए मुद

उमु लम्दु

सेन्का मिसी चचाम्

आहोए मुदु उमु चाम दीका रिचिच

- सुइदेल-२, खोटाङ ।

कला–मनोरञ्जन

अमेरिका पुग्न कलाकारहरु गैर कानुनी प्रक्रिया अपनाउदै

काठमाडौँ - अमेरिकामा नेपाली कलाकारहरुले साङ्गीतिक कार्यक्रम प्रस्तुत गर्न गैर कानुनी प्रक्रिया अपनाउदै जाने गरेको प्रकाशमा आएको छ । स्रोता अनुसार अमेरिकी सरकारलाई कर छली गरेर साङ्गीतिक कार्यक्रमका लागि नेपाली कलाकार अमेरिका पुग्ने गरेको खुलेको हो ।

अधिकांश नेपाली कलाकारहरु पर्यटक भिसामा साङ्गीतिक कार्यक्रमका लागि अमेरिका पुग्ने गरेका छन् । पर्यटक भिसामा गएकाहरुले साङ्गीतिक कार्यक्रम गर्नुलाई अमेरिकी सरकारले गैर कानुन भनेर व्याख्या गरेको छ । पर्यटक भिसामा साङ्गीतिक कार्यक्रमका लागि अमेरिका पुगेका केही नेपाली कलाकारलाई त अमेरिकाले सिधै नेपाल फर्काएको प्रमाण र कतिपय कलाकारको भिसा नै रद्द गरिदिएको पाइएको छ ।

यस्ता उदाहरण मध्ये एक नेपाली चर्चित गायिका आस्था राउत हुन् । यसअघि अमेरिकाले उनलाई प्रवेशमा रोक लगाउँदै नेपाल फर्काएको थियो । अङ्ग्रेजी नयाँ वर्ष २०२३ मा हुन लागेको साङ्गीतिक कार्यक्रममा सहभागी वन्न अमेरिका उडेकी गायिका राउतलाई नेपाल फर्काइएको थियो । अमेरिकास्थित डालस अध्यागमनले नेपाल फिर्ता पठाएको थियो ।

उनलाई अमेरिकी अधिकारीहरुले पर्यटक भिसामा साङ्गीतिक कार्यक्रम गर्न नपाइने भन्दै फिर्ता पठाएका हुन् । आफूलाई अमेरिका प्रवेशमा रोक लगाइएको कुरा आस्था आफैँले सार्वजनिक गरेकी थिइन् । सन् २०२२ को डिसेम्बर १० उनी त्थुदा अध्यागमन अधिकारीले रोकेका थिए । गायिका राउतले यसअघि पनि २०१७, २०१८ र २०२१ मा भिजिट भिसामै कन्सर्ट गरेको बारे अध्यागमनलाई जानकारी गराएकी भए पनि उनलाई काठमाडौँ दूतावासमा पुगेर पुनः पी -३ भिसा (पर्फमेन्स भिसा) लिएर आउन भनिएको थियो । उनी अङ्ग्रेजी नयाँ वर्ष २०२३ को अवसरमा पेन्सिलभेनियाको लानकास्टरमा नेपाली समुदायले आयोजना गर्ने साङ्गीतिक कार्यक्रममा सहभागी हुन अमेरिकी गएकी थिइन् ।

अमेरिका प्रवेश गर्न चाहने विदेशी नागरिकले सामान्यतया शुरुमा भिसा प्राप्त गर्नुपर्छ । भिसा यात्रुको राहदानीमा जारी गरिन्छ । राहदानी यात्रुको नागरिकता भएको देशबाट जारी गरिने भ्रमण कागजात हो ।

यदि कुनै पनि व्यक्ति संयुक्त राज्य अमेरिका भ्रमण गर्न चाहेको खण्डमा अमेरिकी पर्यटक भिसा लिनुपर्ने हुन्छ । अमेरिका भ्रमणका लागि लिइने भिसालाई नै अमेरिकी पर्यटक भिसा भनिन्छ । अमेरिका भ्रमणका लागि वि १, वि २ भिसा लिनु पर्ने हुन्छ । साधरणतया, वि १ भिसा ती यात्रीहरुका लागि हुन् जो व्यापार सहयोगीहरूसँग परामर्श गर्न, वैज्ञानिक, शैक्षिक, व्यावसायिक वा व्यापार अधिवेशन सम्मेलनमा उपस्थित हुन, सम्पत्ति मामिला मिलाउन वा ठेक्का सम्झौताका लागि यात्रा गर्दछन् । वि २ भिसाले, साथीभाइ वा नातेदारसँग भेटघाट, चिकित्सा उपचार, सामाजिक वा सेवा गतिविधिहरूसँग सम्बन्धित कार्य गर्न, प्रकृति मनोरञ्जनको क्रियाकलाप आदिसँग जोडिएका यात्राको निमित्त हो ।

अमेरिकी पर्यटक भिसाले घुम्ने, साथी र परिवारलाई भेट्ने, उपचार गर्न पाउने, साङ्गीतिक, खेलकुद वा प्रतिसपर्धाको अन्य कार्यक्रमहरुमा भाग लिन पाउने व्यवस्था गरेको छ । त्यस्तै अमेरिकी पर्यटक भिसाले रोजगार, अध्ययन रेडियो, सिनेमा, वा प्रिन्ट पत्रकारिता जस्ता सूचना प्रदान गर्ने मापदण्डका अन्य कुनै पनि रूपहरुमा काम गर्न, स्थायी आधारमा संयुक्त राज्य अमेरिकामा रेसिडेन्सी लिन, संयुक्त राज्यमा स्थायी आधारमा निवास बनाउने लगायतका कामहरुमा रोक लगाएको हुन्छ ।

अमेरिकामा साङ्गीतिकफ कार्यक्रम गर्न जाने कलाकारहरुले पर्यटन भिसा वि २ लिने गरेका छन् । जसका कारण उनीहरुलाई अमेरिका सरकारले प्रवेशमा रोक लगाउने गरेको जनाएको छ । वि २ पर्यटन भिसामा अमेरिकामा पुगेकाहरुले साङ्गीतिक कार्यक्रमहरुमा भाग लिन पाउँछन् भनिएको छ । यसमा हामीले बुभन पनै कुरा के छ भने वि २ पर्यटन भिसामा अमेरिकामा हुने साङ्गीतिक कार्यक्रमहरुमा दर्शकको रूपमा त सहभागिता जनाउन पाइन्छ तर, कलाकारले पस्तुति दिन पाइदैन किन भने, कलाकारले आफ्नो पस्तुति दिन्छ भने उक्त कार्यक्रमबाट कलाकारले पैसा प्राप्त गर्छ । त्यसका लागि कलाकारहरुले पी -३ भिसा अर्थात् पर्फमेन्स भिसा लिनु पर्ने हुन्छ । वि २ भिसा लिएकाहरुले कुनै पनि आर्थिक क्रियाकलापमा सहभागी हुन पाउँदैनन् । यी भिसा लिएकाहरुले अमेरिकी सरकारलाई कुनै पनि प्रकारको कर तिर्न पर्दैन ।

नेपालका अधिकांश कलाकारले अमेरिकी सरकारलाई कर छली गर्न पर्यटन भिसा वि २ लिने गरेका छन् । जसका कारण उनीहरू कालान्तरमा समस्यामा पर्ने गरेका हुन् । वि २ भिसा लिनेहरुमा नेपालका चर्चित गायक प्रकाश सपुत, शिव परिचार, सुनिता दुलाल लगायत पनि रहेका छन् । यसै सन्दर्भमा गायक प्रकाश सपुत यही जुन १४ मा हुने कार्यक्रमका लागि अमेरिका उड्दै छन् , जसको विज्ञापन पनि भइसकेको छ डेभलपमेन्ट फर पिस इन्टरनेशनल र सीआर सोलुसनुको संयुक्त आयोजनामा युनेक्स टेक्सासमा हुने हिमालय कल्चर नाइसका लागि उनी अमेरिका उड्न लागेका हुन् । विशेष स्रोतका अनुसार उनी पर्यटन भिसा वि २ लिएर अमेरिका उड्न लागेका छन् । जुन गैर कानुनी तरिका हो । अमेरिकामा प्रस्तुति दिन जाने कलाकारले पी -३ भिसा भनी पर्फमेन्स भिसा लिनु पर्ने हुन्छ । यसमा पनि आयोजक र गायक प्रकाश सपुतले गैर कानुनी तरिका रोजेको प्रष्ट देखिन्छ । यसले भोलि अमेरिकाले गायक प्रकाश सपुतलाई पनि अमेरिका प्रवेशमा रोक नलाउला भन्न सकिन्न । प्रकाश सपुत जस्तो चर्चित नेपाली कलाकारले नै गैर कानुनी बाटो अपनाउँदा कालान्तरमा समस्या आउन सक्ने सम्भावना छ । यसका लागि उनी लगायत अमेरिका जाने कोही पनि कलाकारहरुले बेलेमा सजिलो उपायका लागि सोच्नै पर्ने देखिन्छ ।

प्रहरी गतिविधि : पहेंलो धातु तथा लागू औषधमा संलग्न पक्राउ

काठमाडौं - काठमाडौं, भन्सार छली अवैध रूपमा संकलन गरी लैजान लागेको करिब २५ ग्राम सुनजस्तो देखिने पहेँलो धातुको सिक्री १ थान र करिब ६९ ग्राम ९९ मिमिलग्राम सुन जस्तो देखिने पहेलो धातुको काँचो डल्लोसहित २ जनालाई गएराति प्रहरीले पक्राउ गरेको छ । पक्राउ पर्नेहरूमा मोरङ केराबारी गाउँपालिका-९ बस्ने ३१ वर्षीय सरोज कोईराला र रौतहट कटहरिया नगरपालिका-६ बस्ने २४ वर्षीय मोहम्मद इन्तेयाज आलम रहेका छन् । कतार एयर उडानद्वारा नेपाल आएका कोईरालाले भन्सार छली ल्याएको उक्त धातु आलमलाई दिने क्रममा त्रिभुवन अन्तर्राष्ट्रिय विमानस्थलको अन्तर्राष्ट्रिय आगमन पार्किङ एरियाबाट उनीहरूलाई प्रहरीले पक्राउ गरेको हो ।

यसैगरी काठमाडौं, भन्सार छली अवैध रूपमा संकलन गरी लैजान लागेको करिब ५० ग्राम सुन जस्तो देखिने पहेलो धातुको सिक्री १ थानसहित २ जनालाई शनिबार दिउँसो प्रहरीले पक्राउ गरेको छ । पक्राउ पर्नेहरूमा सप्तरी सुरुङ्गा नगरपालिका-५ बस्ने २१ वर्षीय मोहम्मद अरमान र सप्तरी खडक नगरपालिका-६ बस्ने ३७ वर्षीय ज्याउदिन मिंया रहेका छन् । कतार एयरको उडानद्वारा दोहाबाट नेपाल आएका ज्याउदिनले भन्सार छली ल्याएको उक्त धातु अरमानलाई दिने क्रममा त्रिभुवन अन्तर्राष्ट्रिय विमानस्थलको अन्तर्राष्ट्रिय आगमन पार्किङ एरियाबाट उनीहरूलाई प्रहरीले पक्राउ गरेको हो ।

उनीहरूलाई आवश्यक कारवाहीको लागि भन्सार कार्यालय बुझाइने छ ।

त्यस्तै गरी तनहुँको आँबुखैरेनी गाउँपालिका-४ बेनिटारबाट अवैध लागूऔषध गाँजा १ किलो ८ सय ग्रामसहित धादिङ गल्छी गाउँपालिका-४ बस्ने ४६ वर्षीय मुकुन्द खड्कालाई शनिवार दिउँसो प्रहरीले पक्राउ गरेको छ । अस्थायी प्रहरी पोष्ट मुग्लिङ पुलजिपबाट खटिएको प्रहरीले मुग्लिङबाट दमौलीतर्फ जाँदै गरेको ना.४ ख ५३३९ नम्वरको बसलाई जाँच गर्दै क्रममा बसमा सवार उनलाई उक्त गाँजासहित पक्राउ गरेको हो ।

त्यस्तै	मोरङको	बिराटनगर
महानगरपालिका-१५ एक	नम्बर	ढाटबाट
अवैध लागूऔषध खैरो	हेरोइन	जस्तो
देखिने पदार्थ	करिब	४ ग्राम ३१
मिलिग्रामसहित	स्कटर	चालक सनसरी

ईटहरी उपमहानगरपालिका-२० बस्ने २७ वर्षीय राज श्रेष्ठ र स्कुटरमा सवार सोही उपमहानगरपालिका-१ बस्ने ३६ वर्षीय सुनिल कार्कीलाई शनिवार दिउँसो प्रहरीले पक्राउ गरेको छ । इलाका प्रहरी कार्यालय रानी र लागुऔषध नियन्त्रण ब्यूरो विराटनगरबाट खटिएको प्रहरीले भारतबाट नेपालतर्फ आउँदै गरेको प्रदेश १-०२-०५४ प ७४८९ नम्बरको स्कुटरमा सवार उनीहरूलाई उक्त पदार्थसहित पक्राउ गरेको हो ।

त्यस्तै कैलालीको गोदावरी नगरपालिका-५ गेटाबाट खैरो हेरोइन जस्तो देखिने पदार्थ ५ सय १० मिलियामसहित धनगढी उपमहानगरपालिका-२ बस्ने २५ वर्षीय हेमन्त कार्कीलाई शनिबार दिउँसो प्रहरीले पक्राउ गरेको छ । इलाका प्रहरी कार्यालय मालाखेतीबाट खटिएको प्रहरीले पैदलयात्री उनलाई उक्त पदार्थसहित पक्राउ गरेको हो ।

त्यस्तै कपिलवस्तुको कपिलवस्तु
नगरपालिका-९ हरनामपुरस्थित सडकबाट
अवैध लागुऔषध खैरो रडको लागुऔषध
जस्तो देखिने पदार्थ १ ग्राम १ सय ८०
मिलिग्रामसहित सोही नगरपालिका-९ वस्ने
१८ वर्षीय किशोराई शानिवार दिउँसो
प्रहरीले पक्राउ गरेको छ ।

इलाका प्रहरी कार्यालय पिपराबाट खटिएको प्रहरीले उनलाई उक्त पदार्थसहित पक्राउ गरेको हो । यसैगरी कपिलवस्तु, बुद्धभूमि नगरपालिका-२ बडहरास्थित सडकबाट अवैध लागूऔषध ब्राउनसुगर जस्तो देखिने पदार्थ १ ग्राम ५० मिलिग्रामसहित वाणगङ्गा नगरपालिका-८ बस्ने ३४ वर्षीय केशव बलाल समेत २ जनालाई शनिवार राति प्रहरीले पक्राउ गरेको छ । इलाका प्रहरी कार्यालय गोरूसिंगेवाट खटिएको प्रहरीले लु.९६ प ६३२६ नम्बरको स्कुटर जाँच गर्ने क्रममा स्कुटरमा सवार उनीहरूलाई उक्त पदार्थसहित पक्राउ गरेको हो ।

त्यस्तै सुनसरीको धरान उपमहानगरपालिका-१८ विपि कोइराला स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान घोषास्थित सडकबाट अवैध लागूऔषध ब्राउनुसुगर जस्तो देखिने पदार्थ ४ ग्रामसहित सोही उपमहानगरपालिका वस्ने ४१ वर्षीय सुरज थापा मगर र सोही उपमहानगरपालिका-११ वस्ने ३५ वर्षीय सजिव राईलाई शनिबार दिउँसो प्रहरीले पक्राउ गरेको छ । अस्थायी प्रहरी पोष्ट

घोषाबाट खटिएको प्रहरीले उनीहरुलाई उक्त पदार्थसहित पक्राउ गरेको हो ।

त्यसैगरी मकवानपुरको मनहरी गाउँपालिका-७ मनहरी खोला बगरस्थित सडकबाट अवैध लागूऔषध गाँजा २ किलो ७ सय ग्रामसहित पैदलयात्री बारा जितपुर सिमरा उपमहानगरपालिका-८ रमौली बस्ने ४२ वर्षीय नागेन्द्र महतोलाई शनिबार बेलुकी प्रहरीले पक्राउ गरेको छ । इलाका प्रहरी कार्यालय मनहरीबाट खटिएको प्रहरीले पैदलयात्री उनलाई उक्त गाँजासहित पक्राउ गरेको हो ।

त्यस्तै विरेन्द्रनगर नगरपालिका-११
भूफाखोलास्थित सडकबाट अवैध लागूऔषध
ब्राउडनसुगर जस्तो देखिने पदार्थ १ सय २०
मिलिग्रामसहित लेकवेशी नगरपालिका-१०
वस्ने २७ वर्षीय अर्जुन जंग शाहीलाई
शनिबार राति प्रहरीले पक्राउ गरेको छ ।
लागूऔषध नियन्त्रण ब्यूरो सुर्खेत र जिल्ला
प्रहरी कार्यालयबाट खटिएको प्रहरीले उक्त
पदार्थसहित पक्राउ गरेको हो ।

त्यस्तै पर्यावाट प्राप्त समाचार अनुसार
वीरगंज महानगरपालिका-१६ त्रिशुलचोकस्थित
सडकबाट अवैध लागुऔषध खैरो हेरोइन
जस्तो देखिने पदार्थ करिब २० ग्राम ७ सय
४० मिलिग्रामसहित फेटा गाउँपालिका-७
बस्ने २० वर्षीय अजय कुमार वैठा समेत
३ जनालाई शनिबार दिउँसो प्रहरीले पक्राउ
गरेको छ ।

प्रहरी चौकी बसपार्क र
लागुऔषध नियन्त्रण ब्यूरो वीरगंजबाट
खटिएको प्रहरीले बिआर ०५ एवाई ७२८९
नम्बरको मोटरसाइकललाई जाँच गर्ने क्रममा
मोटरसाइकलमा सवार उनीहरूलाई उक्त
पदार्थसहित पक्राउ गरेको हो ।

त्यस्तै कैलालीको टीकापुर नगरपालिका-१ बल्क नम्बर १८ बस्ने १८ वर्षीय किशोरलाई अवैध लागूऔषध खेरो हेरोइन जस्तो देखिने पदार्थ ५ सय ४० मिलिग्रामसहित उनकै कोठाबाट शनिवार साँझ प्रहरीले पक्राउ गरेको छ । इलाका प्रहरी कार्यालय टीकापुरबाट खटिएको प्रहरीले उनलाई उक्त पदार्थसहित पक्राउ गरेको हो । यस सम्बन्धमा प्रहरीले थप अनुसन्धान गरिरहेको छ ।

त्यस्तै नक्कली नोट कारोवार गरेको
आरापमा काठमाडौं महानगरपालिका-१४
कलंकीमा चिया पसल संचालन गरी बस्ने

तारा देवी डंगोललाई नेपाली एक हजार दरको ५ सय १५ थान नक्कली नोटसहित शनिबार राति प्रहरीले पक्राउ गरेको छ ।

डंगोलले नक्कली नोटको कारोबार गरेको भन्ने सूचनाको आधारमा जिल्ला प्रहरी परिसर काठमाडौँबाट खटिएको प्रहरीले उनको पसल तलासी गर्दा उक्त नोट फेला पारी उनलाई पक्राउ गरेको हो । यस सम्बन्धमा प्रहरीले थप अनुसन्धान गरिरहेको छ ।

त्यस्तै वरिदायाको
गुलरिया नगरपालिका-२ स्थित
हिना राइस मिल पछ्याडि सगुनको
रुखहरूको बिचमा जुवातास
खेलिरहेको अवस्थामा राजापुर
नगरपालिका-६ वस्ने ५२ वर्षीय
ध्रुव देवकोटा समेत ७ जनालाई
शनिवार बेलुकी प्रहरीले पक्राउ
गरेको छ ।

जिल्ला प्रहरी कार्यालय
बर्दियाबाट खटिएको प्रहरीले
उनीहरूलाई नगद १ लाख ३१
हजार २ सय ५ रुपैयाँ र ५ बुक
ताससहित पक्राउ गरेको हो ।

यस सम्बन्धमा प्रहरीले थप अनुसन्धान गरिरहेको छ ।

त्यस्तै बाराको जितपुरसिरा उपमहानगरपालिका-१ पथलैयास्थित सडकबाट अवैध लागूऔषध गाँजा करिब ३२ किलो आहतबार बिहान प्रहरीले बरामद गरेको छ । प्रहरी चौकी पथलैयाबाट खटिएको प्रहरीले हेटौँडाबाट पथलैयातर्फ जाँदै गरेको प्र.०३-००२ प ५८५४ नम्बरको मोटरसाइकल जाँच गर्न खोज्दा चालक मोटरसाइकल छाडी फरार भएपश्चात मोटरसाइकलमाल्याएको उक्त गाँजा फेला पारी बरामद गरेको हो ।

खेलकुद

पुलिस क्लबलाई प्रधानमन्त्री कप
भलिबल लिग उपाधि

काठमाडौं - नेपाल पुलिस क्लबले महिलातर्फको आठौं प्रधानमन्त्री कप भलिबल लिग उपाधि जितेको छ ।

पुलिस क्लबले लिगमा अपराजित रहँदै फाइनल पुगेको एभरेष्ट भलिबल क्लब वृटवललाई ३-२ को अन्तरले पराजित गरेको हो । पुलिस क्लबले एभरेष्टलाई २५-२१, २५-२३, २०-२५, २०-२५ र १९-१२ को सेटमा पराजित गरेको थियो । यस क्रममा पहिलो र दोस्रो सेटमा लगातार जित हात पारेको पुलिसले तेस्रो र चौथो सेट भन्दा गुमाउन पुगेको थियो । तथापि डिफेन्डिड च्याम्पियन पुलिस क्लबले पाँचौं सेट जित्दै उपाधि रक्षा गरेको हो ।

यस अधिको सातौं प्रधानमन्त्री कपमा एपीएफलाई हराउँदा च्याम्पियन बनेको पुलिसले गत चैतमा सम्पन्न आरबीवी भलिबल लिगमा भने एभरेष्टसँग पराजित हुँदै उपविजेतामा चित्त बुझाएको थियो ।

छात्रा नकआउट उपाधि ज्वालामुखी माविलाई

धरान - सुनसरीको धरान उपमहानगरपालिका -१७ पटनालीस्थित ज्वालामुखी मावि दोस्रो अन्तर माध्यमिक विद्यालयस्तरीय छात्रानकआउट फुटबल प्रतियोगिताको च्याम्पियन बनेको छ । धरान-१६ वडाको रंगशालामा बिहिवार सम्पन्न फाइनल खेलमा धरान-१५ स्थित होलिल्याण्ड स्कुललाई २-० गोल अन्तरले पराजित गर्दै ज्वालामुखी च्याम्पियन बनेको हो । पहिलो हाफको २५ औँ मिनेटमा प्रतिमा लिम्बू र दोस्रो हाफको २७ औँ मिनेटमा स्मृका लिम्बूले गोल गर्दै ज्वालामुखीलाई उपाधि जिताउन सफल भइन् ।

च्याम्पियन बनेका ज्वालामुखी टिमले पुरस्कार स्वरूप नगद २० हजार, ट्रफी र मेडल हात पारे भने उपविजेता होलियाण्डले नगद १० हजार, ट्रफी र मेडलबाट पुरस्कृत भएका छन् । यसैगरी प्रतियोगिताका सर्वोत्कृष्ट खेलाडी ज्वालामुखीकी प्रतिमा धिमरे घोषित भइन् भने फाइनल खेलको म्यान अफ दि म्याच ज्वालामुखीका स्मृका राई घोषित भइन् । त्यस्तै वेष्ट गोलकिपर ज्वालामुखीकी आशा राई, वेष्ट डिफेन्डर होलियाण्डकी स्वेता यल्मो, वेष्ट मिडफिल्डर होलियाण्डकी युश्म श्रेष्ठ र वेष्ट कोचमा ज्वालामुखीका भीमकुमार राई घोषित भएका थिए । यसैगरी सो प्रतियोगितामा ६ गोल गरेकी डिपोट स्कुलकी दुर्षा राईले हाइ स्कोरर पुरस्कार जित्न सफल भइन् । त्यस्तै पञ्चकन्या माविकी अञ्जना राई उदयमान खेलाडी घोषित भएकी थिइन् ।

टि-२० खेल उत्कृष्ट ब्याटिङमा अष्ट्रेलियाको जित

काठमाडौँ - विश्वकप आइसीसी टि-२०, २०२४ को उपाधि दावेदार अष्ट्रेलियाले उत्कृष्ट ब्याटिङमा साविक विजेता इंग्ल्यान्डलाई ३६ रनले हराएको छ । लगातार दोस्रो जितका साथ अष्ट्रेलिया समूह बी मा शीर्ष स्थानमा रहँदै सुपर -८ को सम्भावना भन्डै पक्का गरेको छ । इङ्गल्याण्डले २०२ रनको लक्ष्य पछ्याउँदै २० ओभरमा ६ विकेट गुमाउँदै १६५ रन बनाएको थियो । यस क्रममा कप्तान जस बटलरले २८ बलमा ५ चौका र २ छक्का सहित सर्वाधिक ४२ रन बनाएका थिए । फिल साट्लेले २३ बलमा ४ चौका र २ छक्का सहित ३७ रन जोडेका थिए । यसैगरी इङ्गल्यान्डलाई ओपनर साट्ल र बटलरले ७ ओभरमा ७३ रनको साभेदारी गर्दै उत्कृष्ट शुरुवात गरेका थिए । त्यसपछि ब्याटिङ नचल्दा इङ्गल्यान्ड पराजित हुन पुगेको हो । त्यस्तै

विल ज्याक्स १०, जोनी बेयरस्टो ७, मोइन अली २५, लियाक लिभिडस्टोन १५ र ट्यारी ब्रुकले २० रन बनाएका थिए। अष्ट्रेलियाका प्याट कमिन्स र एडम जाम्पाले २-२ विकेट लिए का थिए। जोष हेजलवुड र मार्क्स स्टोइनिसले १-१ विकेट लिएका थिए।

सो अघि बाबाडोसमा टस हारेर पहिला ब्याटिङको निम्तो पाएकछिल्याले २० ओभरमा ७ विकेट गुमाउँदै २०१ रन बनाएको थियो। ओपनर डेविड वार्नरले १६ बलमा २ चौका र ४ छक्का सहित सर्वाधिक ३९ रन बनाउन सफल भए। त्यस्तै ट्रुिक्स हेड १८ बलमा चौका र ३ छक्का सहित ३४, ग्लेन म्याक्सवेल २८, मार्कस स्टोडिन ३०, टिम डेविड ११ र म्याथ्यु वेडले १७ रन बनाए भने, कप्तान मिचेले २५ बलमा २ चौका र २ छक्का सहित ३५ रन जोड्न सके।

इङ्गल्यान्डका क्रिस जोर्डनले २, मोईन अली, जोफ्रा आर्चर, आदि
राशिद र लियाम लिभिङ्स्टोनले १-१ विकेट लिए। त्यस्तै अष्ट्रेलिया
पहिलो खेलमा ओमानलाई ३९ रनले पराजित गरेको थियो।

अव अप्ट्रेलियाले पर्सि १२ जुनमा नामिबिया र १६ जुनमा स्कटल्यान्डसँग खेलेछ। पहिलो इङ्गल्यान्ड र स्कटल्यान्ड बिचको खेल वर्षाको कारण रद्द भएको थियो। इङ्गल्यान्डले १४ जुनमा ओमान र १६ जुनमा नामिबियासँग खेलेछ।

खाना पकाउने ग्याँस (एल.पी. ग्याँस) प्रयोगकर्ताहरूलाई सुरक्षा सम्बन्धी

नेपाल आयल निगम लि. को

अति आवश्यक जानकारी

एल.पी. ग्याँस अत्यन्तै प्रज्वलनशिल पेट्रोलियम पदार्थ भएकाले यसको प्रयोगमा पर्याप्त सतर्कता एवं सावधानी अपनाउनु जरुरी हुन्छ । त्यसैले खाना पकाउने ग्याँसको चुहावटले हुने दुर्घटनाबाट बच्न देहायका कुरामा विशेष ध्यान पुऱ्याउन सम्पूर्ण उपभोक्तावर्गमा नेपाल आयल निगम अनुरोध गर्दछ ।

दुर्घटनाबाट बच्न ध्यान दिनुपर्ने कुराहरु :

१. सिलिण्डर ल्याउदा लैजादा नमुडाऔं । भान्सामा सिलिण्डर सँधै ठाडो राखी प्रयोग गरौं । सुताएर, घोट्टाएर प्रयोग नगरौं ।
२. रेगुलेटर, रवर, पाइप, चुलोजस्ता उपकरणहरू गुणस्तर भएको मात्र प्रयोग गरौं । साथै हरेक दुई वर्षमा ग्याँसको पाइप फेरी ।
३. काम सकेपछि सँधै रेगुलेटर बन्द गर्न नबिसौं ।
४. खाना पकाउदा सधै भ्याल ढोका खुल्ला राखौं र सुतीको कपडा लगाएर मात्र खाना पकाउने गरौं ।

ग्याँस चुहावट भएमा ध्यान दिनुपर्ने कुराहरु :

१. खाना पकाउने स्थानमा एल.पि. ग्याँसको तिखो गन्ध आइरहेको छ भने ग्याँस चुट्टिएको भन्ने बुझ्नु पर्दछ । ग्याँस लिक भएमा पहिले रेगुलेटरको र पछि चुल्होको नव बन्द गरौं ।
२. भ्याल ढोका खुल्ला राखौं र भित्रका निस्कने बस्तुहरू जस्तै ग्याँस चुल्हो, सलाई, लाईटर, धुप आदि नबालौं । विद्युतजन्य उपकरणको प्रयोग नगरौं ।
३. ग्याँस लिक भएमा रेगुलेटरलाई सिलिण्डरबाट छुटाई सिलिण्डरमा सेफ्टी क्याप लगाइ बाहिर खुल्ला स्थानमा राखौं र यथाशिघ्र नजिकको ग्याँस विक्रेता अथवा ग्याँस उद्योगमा सम्पर्क गरौं ।

“सचेत र सावधान हुनु नै सुरक्षित हुनु हो ।”

उपभोक्ता जनहितका लागि जारी

नेपाल आयल निगम लि.

टेकु, काठमाडौं, नेपाल

फोन नं: ०१-४३६४५७५, ४३६४५७४

Thimi Times, ભાગ્યપુર દર્શાઈ, ઈ. સ. ૨૦૨૦/૦૬/૩૧/૪૫

વિગ્નિત્ત્રાજક

થિમિ ટાઈમ્સ

સાપ્તાહિક

મધ્યપુર થિમિટાઈમ નિયમિત રૂપમા પ્રત્યેક હપ્તાકો બુધવાર પ્રકાશિત હુને થિમિ ટાઈમ્સ ખોજી ખોજી પઢૌં ।

સાથે હામ્મો વેભપેજ

<https://www.thimetimes.com.np>
<https://www.facebook.com/thimetimes.com.np>
email: thimetimes@gmail.com.
Contact No. 9851102273

काठमाडौँ....

तथा ऋण सहकारी संस्था, श्री महिला तरकारी व्यवसायी वचत तथा ऋण सहकारी, सफारी वचत तथा ऋण सहकारी युथ भिजन वचत तथा ऋण सहकारी, गोफल पलान्चोक भगवती वचत तथा ऋण सहकारी, आधारभूत वचत तथा ऋण सहकारी, इजी वे वचत तथा ऋण सहकारी संस्था, तेजवान बहुउद्देश्यीय सहकारी संस्था, विजय शान्ति वचत तथा ऋण सहकारी, सामूहिक परिवर्तनशील वचत तथा ऋण सहकारी, माता पञ्चकुमारी वचत तथा ऋण सहकारी संस्था, न्हु वचत तथा ऋण सहकारी संस्था, पशुपति सेवा उपभोक्ता सहकारी संस्था, स्तकार वचत तथा ऋण सहकारी संस्था, युथ भिजन वचत तथा ऋण सहकारी संस्था, महाबौद्ध वचत तथा ऋण सहकारी संस्था, कुश्मावती वचत तथा ऋण सहकारी, आधारशिला वचत तथा ऋण सहकारी संस्थाको अनुगमन सकेको जनाएको छ ।

काठमाडौँ महानगरपालिका सहकारी विभाग महाशाखा प्रमुख सुशिल सुवेदीका अनुसार महानगरले सहकारीको अनुगमन गरेर केही सहकारीलाई थप स्पष्टिकरण सोधेको बताएका छन् ।

सहकारीबाट गृहमन्त्री पत्नी निकिताकोराजीनामागायव,अनुगमन गर्ने कर्मचारीलाई पूर्वमन्त्रीको दबाव बाँकी केही सहकारीको फाइल अध्ययन भइरहेको र ती संस्थाका अध्यक्ष तथा सञ्चालकलाई स्पष्टिकरण सोच्ने क्रममा रहेको र विभागले अनुगमन बढाएपछि विभाग उजुरी आउने क्रम केही घटेको बताएका छन् । विभागले आफ्नो संस्थामा अनुगमन गर्ने भएपछि कतिपय सहकारीले वचतकर्तालाई वचत फिर्ता दिने, वचत फिर्ताको योजना पेश गर्न थालेका छन् । विभागले राम्रोसँग चलेका, समस्यामा रहेका सबैखाले संस्थाको अनुगमन गरेको बताइएको छ । महानगर विभागले ८२ वटा सूचक बनाएर अनुगमन गरेको र अनुगमनबाट आएको प्रतिवेदनको सुभाब कार्यान्वयन गर्नका साथै महानगर अन्तर्गतको सहकारी विभागले अहिले गरेको अनुगमन ‘ होल बडी चेकअप’ भएको बताए ।

महानगरपालिकाले आफ्नो कार्य क्षेत्रमा पर्ने सहकारीको अनुगमन बढाएपछि विभिन्न राजनीतिक दलका नेता, पूर्वमन्त्री तथा कार्यकर्ताबाट दबाव आएको भए पनि महानगरले संस्थाको अनुगमनलाई कायमै राखेको बताइएको छ । महानगर सहकारी विभागका अनुसार जस्तो दबाव आएपनि महानगरले छनोट गरेको सबै संस्थाको अनुगमन गर्ने तयारीमा रहेको बताइएको छ ।

महानगरले अनुगमन गरेका र बाँकी रहेका संस्थाहरु विभिन्न राजनीतिक दलका नेता, नेताका आफन्तका संस्था रहेको बुझिएको छ । यसले उनीहरुको चाहना आफ्ना संस्थाको अनुगमन नहोस, भएको खण्डमा पनि वास्तविक प्रतिवेदन सार्वजनिक नहोस् भन्ने नै रहेको पाइएको छ ।

तर, महानगर भने अनुगमन गर्दा कुनै संस्थाले गलत गरेको पाइएमा कानुन अनुसार निर्ममरुपमा कारवाही गर्ने तयारीमा जुटेको छ । महानगरका प्रमुख बालेन्द्र, बालेन शाह पनि सोही पक्षमा रहेका छन् । सहकारी संस्थाको अनुगमनमा जाँदा विभिन्न व्यक्तिलाट टेलिफोन आए पनि त्यसलाई सामान्य रुपमा लिने ‘गलत गर्ने संस्थालाई कानुन अनुसार कारवाही गर्न कुनै रोक्न नसक्ने बताइएको छ । कसैको टेलिफोनले अनुगमन नरोकिने, वास्तविकता लुक्ना भनेर कुनै उच्च अधिकारीहरुले पनि नसोच्न भनिएको छ । महानगरले अनुगमन गर्दा समस्यामा परेका मात्रै नभएर राम्रोसँग चलेका संस्थाको पनि अनुगमन गरेको जनाएको छ । राम्रा संस्था कसरी चलेका रहेछन् भनेर हेर्नका लागि राम्रा संस्थाको पनि अनुगमन गरेको उनको भनाइ छ ।

‘हामीले समस्यामा रहेका सहकारीमात्रै अनुगमन गरेका छैनौं’

उनले भने ‘राम्रोसँग चलेका संस्था पनि अनुगमन गरेका छौं । राम्रोसँग चलेका संस्थाबाट अरुले पनि पाठ सिक्ने बताइएको छ । महानगरीय सहकारी विभागका अनुसार अनुगमन गरेका संस्था सबै नराम्रा हुन्छन् भन्ने होइन, अनुगमन गर्ना साथ वचत फिर्ता लिन जाने काम नगर्न आग्रह गर्दै राम्रो संस्थालाई पनि महानगरले हेरेको बताइएको छ । महानगर सहकारी विभाग प्रमुख सुवेदीले गृहमन्त्री लामिछानेकी पत्नी संलग्न सहकारीले अनुगमनमा जाँदा कागजात लुकाएपनि निकिता छानविनको दायरामा पर्ने बताइएको छ । यसरी अनुगमन गर्दैमा संस्थामा वचत फ्रिक्ने तर्फ नलाग्नसमेत वचतकर्तालाई प्रमुख सुवेदीले आग्रह गरेका छन् । महानगरपालिका सहकारी विभागका अनुसार काठमाडौँ महानगरको कार्य क्षेत्रमा १९२३ सहकारी संस्था भएतापनि भण्डै नौ सय सहकारी संस्था अभै सम्पर्कमा नआएको बताइन्छ ।

सोही कुरालाई आधार मान्दै काठमाडौँभित्र कार्यक्षेत्र बनाएर दर्ता भएका तर सम्पर्कमा नआएका ९४४ सहकारीको दर्ता खारेजी प्रक्रिया शुरू गर्न विज्ञहरुले सुझाएका छन् । यस्तै रवि लामिछानेकी श्रीमती निकिता उपाध्यक्ष रहेको सहकारीले पाँच करोड ठगेको भन्दै महानगरमा उजुरी पर्नका साथै महानगरपालिका कार्य क्षेत्र भएका एक हजार ९२३ सहकारी संस्थामध्ये गएको आर्थिक वर्षको अन्त्यसम्ममा ९६८ सहकारी मात्र अद्यावधिक भएका थिए । सहकारी ऐनको संशोधित व्यवस्था अनुसार २५ करोड रुपैयाँसम्मको कारोबार भएका सहकारीको नियमन स्थानीय तहबाट, २५ करोड रुपैयाँदिखि ५० करोड रुपैयाँसम्मको कारोबार हुने सहकारीको नियमन प्रदेश र ४० करोड रुपैयाँभन्दा बढी कारोबार गर्ने सहकारीको नियमन संघीय सरकारबाट हुने व्यवस्था रहेको सहकारी विभागका प्रमुख बलराम त्रिपाठीले जानकारी दिएका छन् ।

आदिवासी....

यसलाई सबैको सहयोग र समन्वयका आधारमा अधि बढाउन सुझाएका थिए । यसैगरी कार्यदलका सदस्य डा. तारामणि राईले विश्वका अन्य देशमा पनि भाषा सङ्ग्रहालय स्थापना भई भाषा संरक्षणको अभियान चलेकाले नेपालमा पनि आवश्यक रहेको बताउदै नेपालमा आदिवासीहरुकै भाषा दुई तिहाई रहेको र जम्मा १२४ भाषी समुदायको भाषा जोगाउन सङ्ग्रहालय जरुरी रहेको बताएकन थिए । आदिवासी जनजाति आयोगका अध्यक्ष रामबहादुर थापा मगरको अध्यक्षतामा भएको कार्यक्रममा वक्ताहरुले भाषा सङ्ग्रहालयलाई सफल बनाउन सबै जाति तथा समुदायको मातृभाषा पाठ्यक्रमलाई उच्च तहमा पठनपाठन गराउनु पर्ने, प्रथाजनित कानुन निर्माण हुनु पर्ने, भाषा सङ्ग्रहालयका लागि चाहिने ऐन-कानुनहरु बन्नु पर्ने जस्ता सुझाव दिइएको थियो ।

उँभौली....

हो । सो प्रतियोगितात्मक प्रदर्शनीमा हजारौँ किराती तथा गैरकिरातीहरुको ठूलो सङ्ख्यामा उपस्थिति भएका थिए । उँभौली साकेला समापन तथा प्रतियोगितात्मक शिली समारोहका प्रमुख अतिथि धरान उपमहानगरपालिकाका प्रमुख हर्क साम्पाङले चर्चित नारी फुटबलर प्रिति राईलाई नगद १ लाख नगद राशी सहित सम्मान गरिएको थियो । यसैगरी कवड्डीकी राष्ट्रिय प्रशिक्षक पार्वती राईलाई नगद २५ हजार सहित सम्मान गरिएको थियो । दुवैलाई प्रमुख अतिथि साम्पाङ, निवर्तमान मेयर एवं यायोक्खाका पुर्वकेन्द्रीय अध्यक्ष तिलक राई, राईलगायतले सम्मान पत्र, दोसल्ला र नगद प्रदान गरी सम्मान गरेका थिए । यस्तै, सो समारोहमा महेन्द्र बहुमुखी क्याम्पसका प्रमुख चन्द्रकुमार राई, गोरखा सैनिक सेवामा एम्विई उपाधि प्राप्त सुवास

राई, आर्किटेक्चरमा पहिलो मास्टर डिग्री गरी हाल धरान तीनकुनेस्थित पुर्वाञ्चल क्याम्पसमा प्राध्यापनरत पारसमणी राईलाई पनि सम्मान गरिएको थियो । आर्किटेक्चर राईले चिण्डेडाँडामा निर्माण गर्ने घोषणा गरिएको सुम्निमा पारुहाङ प्रतिमाको नि:शुल्क श्री डी र डिपिआर बनाउन प्राविधिक टिमको नेतृत्व गरिरहेका छन् ।

धरानमा आयोजित प्रतिस्पर्धात्मक

शिली प्रदर्शनीमा किरात राई यायोक्खा इटहरी उपमहानगर वडा नम्बर १, १९ र २० कार्यसमिति प्रथम भएको छ भने, धरान वडा नं १९ कार्यसमिति दोस्रो र धरान वडा नं १५ कार्यसमिति तेस्रो भएको छ । भेषभुषामा धरान वडा नं १३ कार्यसमिति प्रथम भएको छ । यस्तै, साँस्कृतिक सामग्री, धरान बाहिर तर्फ इटहरी उपमहानगर वडा ५ कार्यसमिति प्रथम भएको छ भने इटहरी ६ दोस्रो र इटहरी २ तेस्रो भएको छ । साँस्कृतिक सामग्री धरान भित्र भने वडा १५ कार्यसमिति प्रथम, वडा नं ८ दोस्रो र वडा ९, १० तेस्रो भएको छ । यसैगरी सहभागिता धरानबाहिर तर्फ इटहरी वडा १, १९ र २० प्रथम, पकली रामधुनी दोस्रो र इटहरी २ तेस्रो भएको छ । सहभागिता धरानभित्र धरान १५ प्रथम, धरान ८ दोस्रो र धरान ५,६ तेस्रो भएको छ । यसैगरी सांस्कृतिक ढोल बाधकमा सर्वोत्कृष्ट ढोले पुरुष तर्फ इटहरी २ का रामबहादुर राई र महिला तर्फ सोनापुरकी अनुकला राईले पुरस्कार हात पार्न सफल भएका छन् ।

अमूर्त....

लागेको जानकारी दिएका छन् । उक्त प्रतिवेदन तयारी गर्न मन्त्रालयले संघीय राजधानी काठमाडौँमा हिजो आइतबारदेखि भोलिसम्म तीन दिने राष्ट्रिय परामर्श गोष्ठी आयोजना गरिरहेको छ । सो गोष्ठीमा अमूर्त सांस्कृतिक सम्पदाका क्षेत्रमा काम गर्ने सरकारी एवं गैरसरकारी क्षेत्रका प्रतिनिधि र विज्ञ गरी तीन दर्जनको सहभागिता रहेको मन्त्रालयका पुरातत्व महाशाखा का अधिकारीले जानकारी गराएका छन् । उक्त प्रतिवेदन यहाँ जुन १५ देखि संयुक्त राष्ट्र सङ्घीय शैक्षिक, वैज्ञानिक तथा सांस्कृतिक सङ्गठन (युनेस्को)मा पेस गर्न प्रारम्भ गरिने जनाइएको छ । आगामी डिसेम्बर १५ सम्म नेपालले अमूर्त सांस्कृतिक सम्पदा क्षेत्रमा भए गरेका कामको विवरण आगामी डिसेम्बर १५ सम्म युनेस्कोमा पेस गरिसक्ने जनाइएको छ । संस्कृति मन्त्रालयका अनुसार युनेस्कोमा प्रतिवेदन पेस गरेसँगै नेपालका अमूर्त सांस्कृतिक सम्पदाको विवरण सूचीकरण पनि शुरू गरिने भएको छ । मूर्त, अमूर्त मौलिक सांस्कृतिक सम्पदामा नेपाल धनी भए पनि अभैसम्म त्यसको सूचीकरण हुन सकेको छैन । अब भने नेपाल सरकारले प्राथमिकताका साथ ती सम्पदाको सूचीकरण गर्ने पनि जनाएको छ ।

महासंघ....

स्थिति सिर्जना भएको विज्ञप्तिमा भनिएको छ । ती संगठनहरुले असार दोस्रो साताभित्र चुनाव गराउने प्रतिबद्धता कार्यान्वयनको माग राख्दै छ संगठनका नेतृत्वले शुद्धीकरण मापदण्ड, जिल्ला र प्रदेशको सर्वसहमति, संगठनका अध्यक्षहरु विच भएको भद्र सहमति सहित कार्यदलको प्रतिवेदनको आधारमा सक्रिय पत्रकार नछुट्ने गरी टुंगो लगाउनुपर्ने, २०८१ जेठ ३२ गतेभित्र मतदाताको नामावली निर्वाचन समितिमार्फत सार्वजनिक गरिनु पर्ने उनीहरुले माग गरेका छन् । पत्रकार महासंघको गरिमा, गौरव र जिम्मेवारीलाई कायम राख्दै यसको कानूनी वैधानिकता कायम निर्वाचन सम्पन्न गर्न आवश्यक सहमतिको वातावरण बनाउन र त्यसका लागि सहयोग गर्ने प्रतिबद्धता विज्ञप्तिमा उल्लेख गर्दै यसको जिम्मेवारी महासंघको मूल नेतृत्वले लिनु पर्ने भनेको छ । पत्रकार महासंघले आफ्नो आधिकारिक तथ्याङ्क र धारणा सार्वजनिक गर्न नसकेपछि,महाधिवेशन नै हुने, नहुने

टुंगो नलागेको बेला संगठनहरुकै पहलकदमीमा २७ औँ महाधिवेशन सफलताका साथ सम्पन्न भएको र जेठ २६ गते निर्वाचन गर्ने मिति तय भएको भए पनि अन्तिम अवस्थासम्म आइ पुग्दा पनि महासंघले सदस्यताको आधिकारिक तथ्याङ्क सार्वजनिक गर्न नसक्दा तोकिएको समयमा निर्वाचन हुन नसकेको यथार्थ छर्लङ्ग भएको संगठनहरुले बताएका छन् । यस अघि गएको शुक्रबार महासंघका अध्यक्ष विपुल पोखरेलले एक विज्ञप्ति सार्वजनिक गर्दै असारको दोस्रो सातासम्म निर्वाचन सम्पन्न गर्ने उल्लेख गर्दै २७ औँ महाधिवेशनले यहाँ जेठ २६ गतेका लागि निर्वाचनको मिति तोकिएकोमा उक्त मितिमा मतदान हुन नसक्ने उल्लेख गरेका हुन् । अध्यक्ष पोखरेलले विज्ञप्ति मार्फत मतदाता नामावलीमा देखिएको विवाद समाधानका लागि प्रयास जारी रहेको स्पष्ट पादै अध्यक्ष मण्डलसँगको परामर्शमा अर्को मिति तय हुने जानकारी गराएका हुन् । महासंघले निर्वाचन समिति गठन गर्न बाँकी शाखा समिति, एसोसिएट संस्था र प्रदेश समितिलाई यथाशीघ्र निर्वाचन समिति गठन गरेर निर्वाचन समितिलाई जानकारी गराउनका लागि आग्रहसमेत गरेको छ । गत वैशाख २१ गते काठमाडौँमा भएको महाधिवेशनले जेष्ठ २६ गते निर्वाचन गर्ने मिति तोकेको थियो । सदस्यता विवाद बढ्दै गएपछि निर्वाचनको कार्यातालिकासमेत आउन सकेको छैन । महासंघमा देखिएको विवाद मिलाउन पार्टी निकट पत्रकार संघसंगठनका नेताहरु लागे पनि विवादले निकास पाउने छाट तत्काल देखिदैन ।

एउटा संगठनले अर्को संगठनका सदस्य बढी भए भनेर आरोप लगाएको छ भने अर्काले अर्कालाई पनि त्यही आरोप लगाएको छ । कांग्रेसनिकट नेपाल प्रेस युनियन र एमालेनिकट प्रेस चौतारीले नेकपा माओवादी केन्द्र निकट प्रेस सेन्टरले मनपरी ढंगले आफ्ना सदस्यता बनाएको र अरुलाई पाखा लगाएको आरोप लगाएको छ । निर्वाचनको मुखमा शुद्धीकरणको विषय उठाइएकाले पनि विवाद भन्नु बढ्दै गएको हो । शुद्धीकरणको नाममा आफू निकटलाई राख्ने र अरु संगठननिकट जस्तो लागेमा नाम काट्ने गरेको एकार्का माफ्न आरोप लगाइएको छ । शुद्धीकरणको नाममा कतिपय सक्रिय पत्रकारको पनि नाम सिद्धयाइएको बताइन्छ । यसरी शुद्धीकरणको विषय जटील बन्दै गएपछि मतदाता नामावलीलाई अन्तिम रुप दिन नसकिएको हो । मतदाता नामावली नभएसम्म निर्वाचन कार्यतालिका प्रकाशन नगर्ने निर्वाचन समितिले अडान लिएको छ । प्राय जसो संघसंगठनले २०७७ सालको मतदाता नामावलीमा नै गएर मतदान गर्न सकारात्मक भए पनि केहीले असहमति जनाएका छन् । केही संघसंगठनले विवाद नभएका जिल्लाका र अन्य शाखाका नयाँ सदस्यलाई पनि यस पटक मतदानको अधिकार दिन नहुने भन्दै

आएका छन् । सदस्यतासम्बन्धी विवादले महासंघको निर्वाचन बनेको छ । हरेक ३ वर्षमा हुनुपर्ने निर्वाचन यसअघि २५ चैत , २०७७ सम्पन्न भई सात जेठमा केन्द्रीय नेतृत्वले कार्यभार सम्हालेका थिए ।

पत्रकार ....

हजार नगद सहित चन्द्रकला क्षेत्री भगवतीलाई महिला पत्रकारिता पुरस्कार र कृष्ण प्रसाद नेपाललाई स्व. मैयाँदेवी शिल्पकार स्मृति पुरस्कारबाट सम्मान गरिएको थियो । भक्तपुर क्षेत्र नं. २ का प्रतिनिधिसभा सदस्य दुर्लभ थापाको प्रमुख आतिथ्ययतामा भएको साधारणसभामा यथाशीघ्र महाधिवेशन गरी पत्रकारहरुको साभा सङ्गठनको छवि सुधार्नु पर्ने आवाज उठेको थियो । सदस्यता विवादका कारण शनिवार हुनुपर्ने महासंघको नयाँ नेतृत्व प्रेस युनियन, भक्तपुरले गरेको बहिष्कारका विच पत्रकार महासंघ, भक्तपुर शाखाको ९ औँ अधिवेशन तथा साधारणसभा शनिवार सम्पन्न भएको हो । कार्यक्रमका प्रमुख अतिथि थापाले वास्तविक पत्रकारभन्दा यूट्यूबेहरु सक्रिय बन्नहेको अवस्थामा पत्रकारहरुले सत्य तथ्य समाचार सम्प्रेषण गरी प्रतिस्पर्धा गर्न आग्रह गर्दै लोकतान्त्रिक गणतन्त्रमा कुनै अटेरो आएमा पत्रकारिता मार्फत नै सुल्फाउनुका साथै हरेक समाचारमा सन्तुलन कायम गर्नु पर्ने औँल्याए । कार्यक्रममा बागमती प्रदेशसभा सदस्य देवेन्द्र श्रेष्ठले दैनिक रूपमा हजारौँको सङ्ख्यामा वैदेशिक रोजगारीमा गएका जनतालाई रोक्न सञ्चारमाध्यमहरुले पत्रकारिताको धर्म निर्वाह गर्नुपर्ने आवश्यकतामा जोड दिए । पत्रकार महासंघका पूर्व अध्यक्ष एवम् राष्ट्रिय समाचार समितिका अध्यक्ष धर्मेन्द्र भ्नाले पत्रकार महासंघ समस्याबाट नभाग्ने बताउँदै जस्तोसुकै समस्याको समाधानका लागि अधि बढ्ने बताए । देशभरका १३ हजारबाट ७, ८ हजारको सङ्ख्यामा पत्रकारहरुको शुद्धीकरण गर्नु पनि ठूलो काम भएको बताए ।

कार्यक्रममा मध्यपुर थिमी नगरपालिकाका प्रमुख सुरेन्द्र श्रेष्ठ, भक्तपुर उद्योग वाणिज्य संघका महासचिव नवीन प्रजापति, प्रेस काउन्सिल नेपालका पूर्व अध्यक्ष माथवर सिंह बस्नेत, पत्रकार महासंघका केन्द्रीय प्रतिनिधि रविन शर्मा, ज्ञानप्रसाद पौडेल, ललिता शाह, उपत्यका प्रदेशका अध्यक्ष सुजन भ्ना, काठमाडौँ शाखा अध्यक्ष सूर्य सुवेदी, ललितपुर शाखा अध्यक्ष सागर न्यौपानेलगायत विभिन्न संघ संस्थाका प्रतिनिधिले अधिवेशन र साधारणसभा सफलताको शुभकामना दिएका थिए । यस साधारणसभाले लामो समय देखि पत्रकार महासंघ भक्तपुरका कोषाध्यक्ष कुनै पनि कार्यक्रममा अनुपस्थित रहँदै आएको र बैक चेकसमेत

आफैले लिई महासंघको हरेक काम कारवाहीलाई बेवास्ता गर्दै सिङ्गो संस्थालाई नै बन्धक बनाउदै आएको भन्दै कोषाध्यक्षलाई निलम्बन गरेको छ । भक्तपुर महासंघमा अध्यक्ष जगत कृष्ण प्रजापति विजयी भएर आएदेखि नै विभिन्न बहानामा खाता पुरानो समितिबाट नयाँ समितिमा ल्याउन आनाकानी गर्ने हिसाव कित्ताव नदेखाउने कुनै पनि बैठकमा उपस्थित नहुने जस्ता कार्य गर्दै आएका कारण पत्रकार महासंघ भक्तपुरले विभिन्न संस्था तथा घर भाडा कर्मचारीको तलब समेत भुक्तानी गर्न सकेको थिएन ।

तराईका....

बढी नहिँड्ने, हल्का सुतीका कपडा लगाउने, बाहिर निस्कँदा टाउको छोप्ने, टोपी लगाउने, नियमित पानी तथा भोल पदार्थ पिउने र स्वास्थ्यमा समस्या भएमा स्वास्थ्यकर्मीसँग नियमित सम्पर्कमा रही थप सल्लाह सुभाब लिने गर्नुपर्छ” मौसम विद् महर्जनको भनाइ छ ।

यस्तै मौसम विभागका अनुसार हाल नेपालमा स्थानीय वायु, पश्चिमी वायु तथा बिहार आसपास बनेको न्यूनचापीय क्षेत्रको आंशिक प्रभाव रहेको जनाएको छ । हिजो कोशी प्रदेश लगायत देशको पहाडी भूभागमा आंशिक बदली रहनुका साथै बाँकी भूभागमा मौसम सफा रहने बताइएको थियो । यसै अनुरूप विभागले कोशी, बागमती र गण्डकी प्रदेशका पहाडी भूभागका थोरै स्थानमा तथा बाँकी भूभागका एक दुई स्थानमा मेघगर्जन र चट्याङका साथ हल्कादेखि मध्यम खाले वर्षाको सम्भावना रहेको जनाएको थियो । यसैगरी लुम्बिनी, कर्णाली र सुदूररपश्चिम प्रदेशका थोरै स्थानमा हावाहुरीको पनि सम्भावना रहेको विभागले जानकारी गराएको थियो ।

करणी....

प्रहरी स्रोतका अनुसार, तराई मूलकी पीडित बालिका ६ वर्ष यतादेखि शिवाकोटीको घरमा बस्दै आएकी थिइन् । उपत्यका अपराध अनुसन्धान कार्यालयमा कार्यरत ४४ वर्षीय इन्स्पेक्टर शिवाकोटीले ती बालिकालाई तीन वर्ष यतादेखि पटकपटक जबरजस्ती करणी गरेको आरोप जाहेरीमा उल्लेख छ । प्रहरीले उनी माथि थप अनुसन्धान शुरू गरेको बताइएको छ ।

अख्तियारद्वारा ....

बमोजिमको कसुर भएको हुँदा निजलाई भ्रष्टाचार निवारण ऐन, २०५९ को दफा १६ को उपदफा (१) बमोजिम कैद र जरिवाना सजाय हुन मागदावी सहित हिजो विशेष अदालत, काठमाडौँमा आरोप-पत्र दायर गरिएको जनाइएको छ ।

लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक समुदायको हकअधिकार सुनिश्चित गरौँ

संविधानले लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यकलाई सामाजिक न्यायको हक प्रदान गरेको छ ।

लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक समुदायको,

- मानवाधिकार र मौलिक हकको रक्षा गरौँ,
- सामाजिक मर्यादा र सुरक्षा सुनिश्चित गरौँ,
- विकास निर्माण र सेवा प्रवाहमा सहभागिता सुनिश्चित गरौँ,
- उनीहरुप्रति सकारात्मक दृष्टिकोणको विकास गरौँ,
- लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यकमैत्री वातावरण निर्माण गरौँ,
- वैयक्तिक स्वतन्त्रता, आत्मसम्मान र न्यायको पक्षमा वकालत गरौँ ।

नेपाल सरकार विज्ञापन बोर्ड